

החלק הדייוני- מועד דצמבר 2022

1 אילן רוצה לערער על החלטה בעניין סדר הבאת עדויות, היקף כתבי טענות וסדר שמיעת עדים. האם אילן יכול לערער?

- א. אילן יכול לערער רק על החלטה בנוגע לסדר הבאת עדויות.
ב. אילן יכול לערער רק על החלטה בנוגע להיקף כתבי טענות.
ג. אילן אינו יכול לערער על אף החלטה מהנזכרות בשאלה.
ד. אילן יכול לערער רק על החלטה בנוגע לסדר שמיעת עדים.

השאלה נפסלה

הועדה הבוחנת כיוונה לחלופה ג' כנכונה

צו בית המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן להן ברשות ערעור), התשס"ט-2009

סוגי החלטות

1. לא תינתן רשות ערעור על החלטה מן הסוגים המפורטים להלן:
- (1) החלטה בעניין קביעה ושינוי של מועדי דיון ומועדים להגשת בקשות, תגובות, כתבי טענות, מסמכים, סיכומים ותצהירים (להלן בצו זה – כתבי טענות);
- (2) החלטה בבקשה להארכת מועד הקבוע בחיקוק, למעט החלטה שמשמעותה שלילת האפשרות לפתוח בהליך;
- (3) החלטה בנוגע להיקף כתבי טענות;
- (4) החלטה בעניין שלבי הדיון בהליך, למעט החלטה שהדיון יישמע במפוצל או שיתקיים דיון נפרד בתביעה שכנגד ובהודעה לצד שלישי;
- (5) החלטה בעניין הזמנת עדים, סדר שמיעת עדים, ושאלות המוצגות לעדים לרבות קבלה או דחייה של התנגדות בעניין זה, למעט החלטה על דחיית בקשה לזמן עד או להגיש ראיה, או החלטה בעניין בקשה לעדות מוקדמת;
- (6) החלטה בעניין סדר הבאת עדויות ואופן הגשת עדויות, למעט החלטה בעניין מתן עדות מחוץ לכתלי בית המשפט, ובכלל זה בהיוועדות חזותית;
- (7) החלטה שהיא קבלת בקשה לביטול פסק דין או לביטול החלטה;
- (8) החלטה בעניין הטלת הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין ושיעורם, למעט אם ניתנה לאחר מתן פסק הדין ואינה נבלעת בו;
- (9) החלטה ליתן רשות להגן ולקבל התנגדות לביצוע שטר או התנגדות לביצוע תביעה על סכום קצוב לפי סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;
- (10) החלטה לפי פרק ט' לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, למעט החלטה בעניין גילוי מסמך פלוני, עיון במסמכים ובעניין טענת חיסיון.

יישום:

ההחלטות שצוינו בשאלה הן חלק מ"החלטות אחרות" ששר המשפטים קבע בצו כי לא תינתן עליהן רשות ערעור. ניתן יהיה לערער עליהן בסיום ההליך במסגרת הערעור על פסק הדין.

יש לשים לב שהצו חל על שופטי בית המשפט ועל "רשם בכיר". כלומר, אם רשם בכיר ושופט נותנים את ההחלטות הללו במהלך ההליך, לא תינתן עליהן רשות ערעור. לעומת זאת, הצו אינו חל על "רשם רגיל". כלומר, אם "רשם רגיל" נותן החלטה המנויה בצו בתי המשפט, הערעור עליה יהיה בזכות.

לאור האמור, שאלה זו נפסלה ע"י הועדה הבוחנת, החלופה שנבחרה כנכונה גורפת. שכן, לא צוין בנתוני השאלה מי הגורם שנתן את ההחלטות שצוינו בשאלה, האם זה שופט או רשם רגיל שכן בהנחה והיה מדובר ברשם רגיל אילן היה יכול לערער על החלטות אלו בזכות בפני בית המשפט שבו הוא משמש כרשם.

2 מה כלול בחלקו השני של כתב הגנה?

- א. תיאור תמציתי של בעלי הדין, פירוט הסעד המבוקש באופן תמציתי, תמצית העובדות הנחוצות לביסוסה של עילת התביעה.
- ב. פירוט העובדות המקנות סמכות לבית המשפט.
- ג. טענות מקדמיות, תמצית טענות ההגנה, טיעונים לעניין הסעד המבוקש.
- ד. טיעונים לעניין הסעד המבוקש.

התשובה הנכונה היא א'

תקנה 13 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט- 2018

תמצית הטענות בכתב ההגנה

13. בחלקו השני של כתב ההגנה יפרט בעל הדין את העניינים האלה בלבד ולפי הסדר המפורט להלן:
- (1) טענות מקדמיות;
- (2) תמצית טענות ההגנה שיפורטו לפי סדר עילות התביעה;
- (3) טיעונים לעניין הסעד המבוקש.

יישום:

כתב תביעה וכתב הגנה כוללים שלושה חלקים: כותרת, תמצית הטענות/ עיקר הטענות והטיעון העובדתי. שימו לב, יש לדעת מה כולל כל חלק בכתב הטענות.

חלקו השני של כתב הגנה כולל: טענות מקדמיות, תמצית טענות ההגנה וטיעונים לעניין הסעד המבוקש.

3 בית המשפט סבר כי הנתבע עשה שימוש לרעה בהליכי המשפט. לפיכך הורה למחוק את כתב ההגנה והורה לחייב את הנתבע בהוצאות ואף את בא כוחו. מה הדין?

- א. אין למחוק כתב הגנה רק בשל שימוש לרעה בהליכי משפט. בהצטרף לטעמים אחרים הדבר אפשרי.
- ב. הסנקציה בגין שימוש לרעה אינה קבועה בתקנות באופן מפורש, אם כי עקרונות היסוד החמירו בעניין, ולכן היא נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט.
- ג. בית המשפט אינו רשאי לחייב את בא כוח הנתבע בהוצאות.
- ד. בית המשפט מוסמך לפעול כפי שפעל, ובנסיבות מיוחדות אף רשאי לחייב את בא כוח הנתבע בהוצאות.

התשובה הנכונה היא ד'

תקנות 42, 151 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט- 2018

מחיקה מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט

42. סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט רשאי הוא, מטעם זה בלבד, למחוק את כתב טענותיו כולו או מקצתו.

תכלית ההוצאות

151. (א) חיוב בעל דין בתשלום הוצאות נועד לשפות את בעל הדין שכנגד על הוצאותיו בהליך בהתחשב בתוצאותיו, במשאבים שנדרשו לניהולו ובהתנהלות בעלי הדין.
- (ב) החלטת בית המשפט בעניין פסיקת ההוצאות ושיעורן תבטא את האיזון הראוי שבין הבטחת זכות הגישה לערכאות, הגנה על זכות הקניין של הפרט ושמירה על שוויון בין בעלי הדין.
- (ג) סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט או לא מילא אחר תקנות אלה, רשאי הוא לחייבו בהוצאות לטובת הנפגע או לטובת אוצר המדינה ובנסיבות מיוחדות אף את בא כוחו.

יישום:

הסבר- שימוש לרעה בהליכי משפט משמעותו שצד להליך משפטי מנצל את זכותו לפנות לערכאות משפטיות או לנהל הליך משפטי בצורה כזו שתפגע בצד שכנגד. לדוגמא- הגשת תביעות חסרות סיכוי במטרה לגרום לצד שכנגד הוצאות כספיות או הגשת בקשות שאינן רלוונטיות שוב ושוב כדי לעכב את הדיון וכו'.

לעניין מחיקת כתב הטענות- בית המשפט סבר כי הנתבע עושה שימוש לרעה בהליכי משפט. בית המשפט מוסמך, מטעם זה בלבד, למחוק את כתב הגנתו. השימוש בסמכות למחוק כתב טענות בשל שימוש לרעה בהליכי משפט ייעשה בזהירות, על מנת לא לפגוע יתר על המידה בזכות הגישה לערכאות שהינה זכות יסוד [ע"א 2452/01 אורן נ' מגדל חברה לביטוח]

לעניין ההוצאות- שימו לב שתקנה 151(ג) מתייחס להוצאות בשל שימוש לרעה בהליכי משפט: החיוב בהוצאות יכול להיות כלפי בעל הדין וכלפי עורך דינו (בא כוחו). בהנחה והחיוב בהוצאות הוא **כלפי בעל הדין**- אין צורך בנסיבות מיוחדות כדי שביהמ"ש יקבע לחייבו. אך, אם מדובר **בחיוב עורך דינו** בהוצאות- ביהמ"ש נדרש לנסיבות מיוחדות.

4 יפית הגישה תלונה במשטרה נגד אהרן ונפתחה חקירה. לאחר שחומר החקירה הועבר לתובע הוחלט על סגירת התיק בהסדר. לאחר שמולאו תנאי ההסדר סגר התובע את התיק בעילה של "סגירה בהסדר". מה הדין?

- א. על התובע למסור הודעה בכתב ליפית על סגירת התיק בהסדר, ויפית רשאית לערור על ההחלטה בפני הגורם המוסמך.
- ב. על התובע למסור הודעה בכתב ליפית על סגירת התיק בהסדר, אך יפית אינה רשאית לערור על ההחלטה.
- ג. התובע אינו נדרש למסור הודעה בכתב ליפית על סגירת התיק בהסדר, אך יפית רשאית לערור על ההחלטה בפני הגורם המוסמך.
- ד. **התובע אינו נדרש למסור הודעה בכתב ליפית על סגירת התיק בהסדר, ויפית אינה רשאית לערור על ההחלטה.**

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

עילת סגירת תיק בהסדר

167. (א) התובע יסגור את התיק בעילה של "סגירה בהסדר" לאחר שוודא כי מולאו תנאי ההסדר וערך על כך רישום בתיק בכתב; התובע ישלח דיווח על סגירת התיק למשטרת ישראל ויודיע על כך לחשוד. (ב) הוראות סעיפים 63 ו-64 לא יחולו לעניין תיק שנסגר בהסדר.

יישום:

לעניין ההודעה למתלונן על סגירה של התיק (לפי סעיף 63 לחסד"פ) ועל זכותו לערור על כך (לפי סעיף 64 לחסד"פ) יש הבדל בין תיק שנסגר בהסדר לבין תיק שהמשטרה החליטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין:

סגירה בהסדר- לא מודיעים למתלונן על סגירתו של התיק, והמתלונן אינו רשאי לערור על כך. **החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין-** מודיעים למתלונן והוא רשאי לערור על אותה החלטה.

מהו סגירת תיק בהסדר? חוק סדר הדין הפלילי בישראל מאפשר לרשויות התביעה להימנע מהגשת כתב אישום ולסגור את התיק הפלילי בהסדר מותנה, ובתנאי שהחשוד יעמוד במספר תנאים אותם תבקש התביעה, כאשר הפרה של אחד מהתנאים תביא להעמדתו לדין של החשוד בעתיד.

בענייננו, התובע המשטרתי החליט לסגור את התיק נגד אהרון בהסדר. התובע לאחר שבדק שמולאו תנאי ההסדר, סגר את התיק בעילה של "סגירה בהסדר". בסיטואציה הזו התובע אינו חייב למסור ליפית המתלוננת הודעה על סגירת התיק, ויפית אינה רשאית לערור על ההחלטה.

5 שרה קיבלה פסק דין מזונות נגד בעלה בבית הדין הרבני. על החייב לשלם כל חודש 3,000 ש"ח, אך כבר כמה חודשים שהוא לא משלם והצטבר חוב מזונות על סך 30,000 ש"ח. שרה פנתה לעורך דינה ואמרה לו שהיא מעדיפה להזדקק למסלול מזונות. מה הדין?

- א. שרה לא רשאית להשתמש במסלול מזונות בטרם פנתה למוסד לביטוח לאומי לצורך גביית הסכום.
 ב. שרה רשאית לנקוט הליכים באמצעות מסלול מזונות. עם זאת, היא רשאית בהמשך לעבור למסלול רגיל.
 ג. שרה רשאית לנקוט הליכים באמצעות מסלול מזונות, אבל רק במשך 9 חודשים. אם אין גבייה יועבר התיק למסלול רגיל.
 ד. שרה לא רשאית להשתמש במסלול מזונות משום שהמסלול מיועד רק לתיקי מזונות שמנהל המוסד לביטוח לאומי.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיפים 20יג, 20 יט לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

מסלול לביצוע פסק דין למזונות

20יג. (א) ביקש המוסד לבצע פסק דין למזונות יבוצע פסק הדין במסלול מזונות בלבד.
 (ב) ביקש זוכה שאינו המוסד לבצע פסק דין למזונות, תמסור לו לשכת ההוצאה לפועל מידע על התנהלות ההליך במסלול מזונות ובמסלול רגיל והוא יבחר באיזה מסלול יבוצע פסק הדין; לא היה הזוכה נוכח בעצמו בעת הגשת הבקשה, תמסור לו לשכת ההוצאה לפועל את המידע האמור בהקדם האפשרי לאחר הגשת הבקשה.

העברת ביצוע פסק דין למזונות ממסלול מזונות למסלול רגיל

20יט. (א) ביצוע פסק דין למזונות של זוכה שאינו המוסד יועבר ממסלול מזונות למסלול רגיל בהתקיים אחד מאלה:
 (1) רשם ההוצאה לפועל קבע, בהחלטה מנומקת, כי התיק אינו מתאים לביצוע במסלול מזונות;
 (2) לפי בקשת זוכה שאינו המוסד.
 (ב) הודעה על העברת תיק ממסלול מזונות למסלול רגיל תימסר לחייב, ואם התיק הועבר בהחלטת רשם ההוצאה לפועל – גם לזוכה.
 (ג) הועבר תיק ממסלול מזונות למסלול רגיל, ניתן להמשיך בביצוע הליכים תלויים ועומדים שהוחל בנקיטתם במסלול מזונות ולעשות שימוש במידע על החייב שנמסר לשם ביצוע החיוב במסלול מזונות.

יישום:

הסבר- מסלול מזונות הוא מסלול שבו לשכת ההוצאה לפועל מבצעת את פסק הדין למזונות תוך מעורבות מינימאלית הכרחית של הזוכה.
 מי שיכול להגיש בקשה במסלול מזונות הוא זוכה פרטי (לדוג' אישה שמעוניינת לבצע פס"ד למזונות שניתן לטובתה) או ביטוח לאומי.

לפי סעיף 20יג לחוק ההוצ"פ:

זוכה פרטי- יכולה לבצע פס"ד למזונות במסלול המזונות או במסלול רגיל.
 ביטוח לאומי- יכול לבצע פס"ד למזונות רק במסלול המזונות.

לפי סעיף 20יט לחוק ההוצ"פ, הזוכה יכול לבקש להעביר את התיק בכל עת ממסלול מזונות למסלול רגיל. (לעומת זאת- ביטוח לאומי אינו יכול להיות במסלול רגיל).

בעניינו, ולאור האמור, שרה רשאית לנקוט הליכים באמצעות מסלול מזונות. עם זאת, היא רשאית בהמשך לעבור למסלול רגיל.

שימו לב, בחלופה ג' ציינו תקופת זמן של 9 חודשים למסלול מזונות. בחלופה זו, ניסו לבלבל עם המסלול המקוצר אשר מסתיים אחרי 8 חודשים מיום המצאת האזהרה. חשוב להדגיש כי במסלול המקוצר לא ניתן לגבות פסק דין למזונות.

6 אמנון נחשד בעבירת רכוש שעונשה המרבי הוא 3 שנות מאסר. במהלך החקירה ניטלו מאמנון נתונים לזיהוי גנטי ונשמרו במאגר נתוני הזיהוי של משטרת ישראל. נגד אמנון הוגש כתב אישום בעבירה זו, הוא הורשע בה ונידון לשנת מאסר בפועל.
מה הדין?

- א. הנתונים לזיהוי גנטי יימחקו מן המאגר מיד בתום ריצוי מאסרו של אמנון.
- ב. הנתונים לזיהוי גנטי יימחקו מן המאגר כעבור 3 שנים מהרשעתו של אמנון.
- ג. הנתונים לזיהוי גנטי יימחקו מן המאגר עם מחיקת ההרשעה מהמרשם הפלילי בחלוף התקופה הקבועה בחוק.
- ד. הנתונים לזיהוי גנטי לא יימחקו מן המאגר כל ימי חייו של אמנון ואף מעבר לכך.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 11 כג לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996

מחיקת נתונים לזיהוי גנטי

11כג. (א) נתונים לזיהוי גנטי יימחקו מן המאגר בהתקיים אחד מאלה ובהתאם לתקנות שיקבע השר לביטחון הפנים לפי סעיף 15(ב)(6):

(1) לגבי חשוד – בתום שבע שנים מיום שניטל ממנו אמצעי הזיהוי המזהה אותו, או בתום 60 ימים מיום שהסתיים ההליך הפלילי בעניינו בלא הרשעה, לפי המאוחר;

(2) **לגבי מורשע – בתום עשרים שנה מיום שנפטר.**

(ב) נמחקו הנתונים לזיהוי גנטי כאמור בסעיף קטן (א), יבוער גם אמצעי הזיהוי ששימש להפקתם.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), אמצעי זיהוי שהוא חומר חקירה בתיק החקירה המשטרתי – לא יבוער.

(ד) קמה עילה חדשה לנטילת אמצעי זיהוי בטרם חלפו התקופות האמורות בסעיף קטן (א), לפי הענין, לא יימחקו הנתונים לזיהוי גנטי ויחל מנין התקופה כאמור בסעיף קטן (א) במועד שבו קמה העילה החדשה.

(ה) **הוראות סעיף זה יחולו גם על נתונים לזיהוי גנטע שנמסרו לפי סעיף 11(ג)(ד) ו-(ה).**

יישום:

סעיף 11כג(א) המצורף מעלה, מונה תקופות זמן שונות, שבסופן יימחקו נתונים לזיהוי גנטי, וכל זה תלוי בסטטוס של החשוד בהליך פלילי.

אם מדובר בחשוד – בתום שבע שנים מיום שניטל ממנו אמצעי הזיהוי המזהה אותו, או בתום 60 ימים מיום שהסתיים ההליך הפלילי בעניינו בלא הרשעה, לפי המאוחר.

הסבר – יכול להיות שנגד חשוד תתנהל חקירה ארוכת שנים בטרם יגישו נגדו כתב אישום, או שיכול להיות מצב שנגד אותו חשוד הסתיים התיק ללא הרשעה, לדוג' התיק נסגר על ידי תובע משטרתי. בסיטואציה הזו, אמצעי הזיהוי יימחק בתום 7 שנים או בתום 60 ימים מהיום שבו הסתיים ההליך ללא הרשעה- לפי המאוחר.

אם מדובר במורשע – בתום עשרים שנה מיום שנפטר.

הסבר – מורשע הוא חשוד שהוגש נגדו כתב אישום וניתנה הכרעת דין המרשיעה אותו בעבירה. שימו לב, נכלל פה גם אדם שהוגש נגדו כתב אישום ובית המשפט קבע בהכרעת דין שביצע עבירה בלא הרשעה. (סעיף 11כג(ה) מחיל את סעיף 11(ג)(ד) ששם יש הפניה להגדרה של מורשע, "הורשע" – לרבות קביעה של בית משפט או של בית דין צבאי, שהאדם ביצע עבירה בלא הרשעה)

בעניינינו – נגד אמנון התנהל הליך פלילי- שבסופה הורשע. מבין כל החלופות, החלופה הנכונה ביותר היא ד'. הנתונים לזיהוי גנטי לא יימחקו מן המאגר כל ימי חייו של אמנון ואף מעבר לכך. שכן הם יימחקו בתום 20 שנה מיום שנפטר.

מה הדין?

- א. כתב האישום יוגש לבית המשפט המחוזי. נוסף על כל עונש שיטיל, מוסמך בית המשפט לשלול את רישיונו של יוסי ולפוסלו מלקבל רישיון חדש לתקופה של עד 7 שנים.
- ב. כתב האישום יוגש לבית המשפט המחוזי. אין לבית המשפט סמכות לעסוק ברישיונו של יוסי, שכן סמכות זו נתונה באופן בלעדי לוועדת משמעת לפי חוק חוקרים פרטיים.
- ג. כתב האישום יוגש לבית משפט השלום. נוסף על כל עונש שיטיל, מוסמך בית המשפט לשלול את רישיונו של יוסי ולפוסלו מלקבל רישיון חדש לתקופה של עד 7 שנים.
- ד. כתב האישום יוגש לבית משפט השלום. אין לבית המשפט סמכות לעסוק ברישיונו של יוסי, שכן סמכות זו נתונה באופן בלעדי לוועדת משמעת לפי חוק חוקרים פרטיים.

השאלה נפסלה

הוועדה הבוחנת כיוונה לחלופה ג' כתשובה נכונה

סעיף 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984; סעיפים 2,2א לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979

הסמכות (חוק בתי המשפט)

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:
- (1) (א) עבירות שעונשן קנס בלבד או מאסר לתקופה שאינה עולה על שבע שנים; למעט עבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), למעט העבירות המנויות בחלק א' של התוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה של חמש שנים או יותר, אם החליט פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט מחוזי, למעט עבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988, למעט עבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 ולמעט עבירה לפי סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003;
- (ב) עבירות המנויות בחלק ב' לתוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה העולה על שבע שנים, ועבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), אם החליט פרקליט המדינה או פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט שלום, ובלבד שלא יוטל עונש מאסר לתקופה העולה על שבע שנים.
- (2) [...]
- (3) [...]
- (3א) (נמחקה);
- (4) [...]
- (5) [...]

האזנת סתר שלא כדין ושימוש שלא כדין בהאזנה

- 2 (א) המאזין האזנת סתר שלא על פי היתר כדין, דינו – מאסר חמש שנים.
- (ב) המשתמש בידועין וללא סמכות כדין בידיעה או בתכנה של שיחה שהושגו על ידי האזנת סתר, בין שנעשתה כדין ובין שנעשתה שלא כדין, או מגלה ידיעה או תוכן שיחה כאמור בידועין לאדם שאינו מוסמך לקבלה, דינו – מאסר חמש שנים.
- (ג) המציב או המתקין מכשיר למטרת האזנת סתר שלא כדין או כדי לאפשר שימוש בו למטרה האמורה, דינו – מאסר חמש שנים.

עבירה של חוקר פרטי

- 2א. (א) הורשע חוקר פרטי לפי חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התשל"ב-1972 (להלן – חוק החוקרים), בעבירה לפי סעיף 2, רשאי בית-המשפט, בנוסף לכל עונש שיטיל, לשלול ממנו את רישיונו לעסוק כחוקר פרטי ולפסלו מקבלת רישיון חדש לתקופה קצובה שלא תעלה על שבע שנים מיום שיקבע.
- (ב) מי שנשלל רישיונו כאמור, לא יהיה רשאי לקיים משרד חקירות פרטיות בתוך תקופת הפסילה; הודעה על החלטת בית המשפט לפי סעיף זה תימסר לוועדת הרישוי לפי חוק החוקרים.
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותה של ועדת משמעת לפי חוק החוקרים להפעיל סמכויותיה לפי סעיף 25 לאותו חוק אם בית המשפט לא הפעיל סמכותו לפי סעיף זה.

יישום:

לפי סעיף 2א(א) לחוק האזנת סתר, מי שעובר עבירה שהאזנת סתר דינו מאסר 5 שנים. לפי סעיף 2א(א) לחוק האזנת סתר, במידה ומדובר בחוקר פרטי אשר עובר עבירה של האזנת סתר (כמו בענייננו), נוסף על כל עונש שיטיל בית המשפט, מוסמך בית המשפט לשלול את רישיונו ולפסלו מלקבל רישיון חדש לתקופה של עד 7 שנים. לפי סעיף 51א(1)א- עבירות שהעונש בגיןן עד 7 שנים הן בסמכות ביהמ"ש השלום.

בענייננו, חלופה ג' היא נכונה. לאור האמור לעיל, כתב האישום יוגש לבית משפט השלום. נוסף על כל עונש

שיטיל, מוסמך בית המשפט לשלול את רישיונו של יוסי ולפוסלו מלקבל רישיון חדש לתקופה של עד 7 שנים.

לאחר שהוגשה עתירה על השאלה, היא נפסלה מהטעם כי הידע הבסיסי שנדרש מהנבחן כדי לענות על שאלה זו, להכיר מהו עונש המאסר לצד כל עבירה ועבירה, לא מידתי ולא סביר. בהנחה והיה רשום בנתוני השאלה כמה מאסר מקבלים על עבירה מהסוג הזה, של האזנת סתר, הנבחן היה יודע לסווג למי מהערכאות יש את הסמכות העניינית לדון בכתב אישום זה.

אמנם, חוק האזנת סתר מופיע ברשימה המנחה אשר פורסמה על ידי הועדה הבוחנת לחלק הדין הדיוני, אך, שאלה מהסוג הזה אמורה להישאל בחלק הדין המהותי כאשר החוק הרלוונטי נגיש לנבחן במהלך הבחינה, שם ניתן לראות בסעיף החוק מהו סוג או חומרת העונש הקבועים בחוק לצד העבירה.

לאור האמור, שאלה זו נפסלה.

8 רשם החברות הטיל עיצום כספי על חברה לתועלת הציבור. החברה מבקשת לתקוף משפטית את ההחלטה. מה הדין?

- א. החברה רשאית לערער על ההחלטה לבית המשפט המחוזי. פסק דינו של בית המשפט המחוזי בערעור ניתן לערעור ברשות לבית המשפט העליון.
- ב. על החברה להגיש עתירה מינהלית נגד החלטת רשם החברות לבית המשפט לעניינים מינהליים.
- ג. **החברה רשאית לערער על ההחלטה לבית משפט השלום. פסק דינו של בית משפט השלום בערעור ניתן לערעור ברשות לבית המשפט המחוזי.**
- ד. החברה רשאית לערער על ההחלטה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב או בבית המשפט המחוזי בחיפה.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיפים 354,359 לחוק החברות, התשנ"ט 1999

ערעור

359. (א) על החלטת הרשם לפי סעיף 354 הנוגעת לחברה לתועלת הציבור ניתן לערער לבית משפט השלום, בתוך שלושים ימים מיום קבלת הדרישה.

(ב) שולם העיצום הכספי והתקבל הערעור, יוחזר העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.

(ג) **על החלטת בית המשפט בערעור ניתן לערער ברשות.**

יישום:

החלטה של רשם החברות להטיל עיצום כספי על חל"צ מוסדר בסעיף 354 לחוק החברות.

ערעור על החלטה זו- בזכות בתוך 30 ימים לבית משפט השלום. על פסק הדין של השלום ניתן להגיש ערעור ברשות למחוזי.

9 פקיד השומה דרש מעו"ד יצחק למסור לידיו תרשומות פנימיות שערך בקשר לייצוג בית עסק של לקוח. עו"ד יצחק סבור שמדובר במסמך חסוי, והוא מעוניין להגיש בקשה לבית המשפט כדי שיקבע אם המסמך אכן חסוי או לא.
מה הדין?

- א. על עו"ד יצחק להגיש בקשה לבית משפט השלום שבתחום שיפוטו מצוי עסקו של הלקוח. על החלטת בית המשפט רשאים לערער הן עו"ד יצחק הן פקיד השומה.
- ב. על עו"ד יצחק להגיש בקשה לבית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו מצוי משרדו שלו. על החלטת בית המשפט לא ניתן לערער.
- ג. על עו"ד יצחק להגיש בקשה לבית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו מצוי משרדו שלו. על החלטת בית המשפט רשאים לערער הן עו"ד יצחק הן פקיד השומה.
- ד. על עו"ד יצחק להגיש בקשה לבית משפט השלום שבתחום שיפוטו מצוי משרדו שלו. על החלטת בית המשפט לא ניתן לערער.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיפים 235א-235 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]

פרשנות

235א. לענין הסעיפים 235ב-235ה –

"סוד מקצועי" - חילופי דברים בין לקוח לבין עורך-דין שיש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך-הדין ללקוח, בין שהדברים נאמרו בעל-פה ובין שהועלו על הכתב, לרבות רשימות שערך עורך-הדין לשימושו הוא, ובלבד שיש להם קשר ענייני לשירות המקצועי כאמור;
"מסמך חסוי" - מסמך שיש בו סוד מקצועי;
"בית משפט" - בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא משרדו של עורך-הדין הטוען טענת חסיון;
"שופט" - הנשיא או הנשיא התורן של בית משפט.

סמכות לדרוש מסמכים מעורך דין

235ב. על אף האמור בחוק לשכת עורכי-הדין, תשכ"א-1961, חייב עורך-דין, אם נדרש לכך על ידי פקיד שומה, למסור לו כל מסמך שברשותו ולאפשר לו לבדוק ולתפוס כל מסמך כאמור וכן להרשות לו לעשות כל פעולה אחרת בקשר למסמך כאמור, הכל על פי הסמכויות הנתונות לו לפי פקודה זו, אך אין עורך-דין חייב לעשות כן אם הוא טוען שהמסמך חסוי.

טענת חסיון

235ג. (א) טוען עורך-דין כי המסמך המבוקש על ידי פקיד השומה הוא חסוי, יקח פקיד השומה את המסמך ובלי לעיין בו ישימנו מיד בחבילה בנוכחותו של עורך הדין, יסגרנה, ירשום עליה את שם הלקוח שאליו מתייחס המסמך, יחתום עליה וימסור אותה לידי בית המשפט; היתה טענת חסיון לגבי מספר מסמכים המתייחסים לאותו לקוח, ישים כולם בחבילה אחת. עורך-הדין רשאי, אם ירצה בכך, לחתום אף הוא על החבילה וכן להתלוות אל פקיד השומה במסירת החבילה לבית המשפט.

"חבילה" לענין זה - מעטפה או כלי קיבול אחר.

(ב) אם מטעם כל שהוא היה זה מן הנמנע למסור את החבילה לבית המשפט, ימסרנה פקיד השומה לידי שופט וזה ימסרנה לבית המשפט.

"שופט" לענין זה - לרבות שופט בית המשפט המחוזי ושופט שלום.

(ג) לא יאוחר משבעה ימים שלאחר התאריך שבו נלקח מסמך כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הלקוח או עורך-הדין שממנו נלקח המסמך, לפנות אל בית המשפט בבקשה להחליט ולהודיע אם המסמך הוא חסוי.

החלטת בית המשפט

235ד. (א) שופט שבמחוז שיפוטו נתקבלה בקשה כאמור בסעיף 235ג(ג), ידון בבקשה ויבדוק את המסמך לא יאוחר משבעה ימים שלאחר התאריך שבו נתקבלה הבקשה; השופט ישמע את עורך-הדין והוא רשאי לשמוע גם את פקיד השומה מבלי שיראה לו את המסמך או שיגלה לו את תוכנו.

(ב) החליט השופט שהמסמך חסוי, יחזירו לעורך-הדין שממנו נלקח; החליט שאיננו חסוי, ימסור אותו לפקיד השומה.

(ג) החליט השופט שהמסמך הוא חסוי בחלקו, יורה למסור לפקיד השומה העתק החלק שאינו חסוי מאושר על ידיו; העתק כאמור שנמסר לפקיד השומה יתקבל כראיה בכל הליך משפטי, כאילו היה המקור.

(ד) לא קיבל בית המשפט בקשה כאמור בסעיף 235ג(ג) לגבי מסמך שבחבילה שנמסרה לו, יראה את המסמך שלגביו לא הוגשה בקשה כאמור, כבלתי חסוי והוא ימסר לפקיד השומה.

(ה) הדיון בבקשה לפי סעיף זה יהיה בדלתיים סגורות והחלטת השופט תהיה סופית.

יישום:

ככלל- אם פקיד שומה דורש מסמך מעורך דין, עורך הדין חייב למסור לו כל מסמך שברשותו.
חריג- טענת חיסיון מצד עורך הדין על המסמכים.

במידה ועורך הדין טוען לחיסיון, פקיד השומה חייב להעביר לבית המשפט את אותו המסמך כדי שהשופט יחליט, לאחר ששמע את הצדדים, אם המסמך צריך להישאר חסוי.
יש לשים לב, פקיד השומה הוא זה שמעביר בפועל את המסמך החסוי לבית המשפט לפי הפרוצדורה שכתובה בסעיף 235ג(א), אך העורך דין הוא זה שמגיש בקשה, בתוך 7 ימים, לבית המשפט על אותם המסמכים החסויים.

לאיזה בית משפט? בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא משרדו של עורך-הדין הטוען טענת חסיון.
לאיזה שופט? הנשיא או הנשיא התורן של בית משפט.

חריג- אם מסיבה כלשהי לא הייתה אפשרות לפקיד השומה להעביר את המסמכים החסויים לבית המשפט (נשיא או נשיא תורן במחוז), יעביר אותם לשופט מחוזי או שופט שלום, והם יעבירו לנשיא או לנשיא התורן במחוז.

לעניין הערעור- לפי סעיף 235ד(ה), הדיון בטענת החיסיון יהיה בדלתיים סגורות וההחלטה של השופט הינה סופית. כלומר לא ניתן לערער עליה.

לאור האמור, בענייננו, עו"ד יצחק טוען לחסיון מסמכים לכן עליו להגיש בקשה לבית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו מצוי משרדו שלו. על החלטת בית המשפט לא ניתן לערער.

10 אמנון, יהודי בעל אזרחות ישראלית, נשא לאישה כדת משה וישראל את תמר, יהודייה, אזרחית ותושבת אנגליה, במנצ'סטר שבאנגליה. לפני כחודשיים נפרדו בני הזוג וניתן פסק דין אזרחי לפי הדין האנגלי המורה על גירושיהם. לאחר מתן פסק הדין האמור עבר אמנון להתגורר בישראל. אמנון מעוניין להתגרש גם על פי ההלכה היהודית. מה הדין?

- א. על אמנון להגיש תביעה לגירוש לבית המשפט לענייני משפחה בישראל, ולאחר שיקבל פסק דין לגירוש יהיה רשאי להגיש תביעה לגירוש לבית הדין הרבני בישראל.
- ב. על אמנון להגיש תביעה לגירוש לבית דין רבני באנגליה.
- ג. **אמנון רשאי להגיש תביעה לגירוש לבית דין רבני בישראל.**
- ד. אמנון רשאי להגיש תביעה לגירוש לבית דין רבני בישראל רק אם לא ניתן לקבל פסק דין של גירוש על פי ההלכה מבית דין רבני באנגליה.

התשובה הנכונה היא ג'
סעיף 4 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) התשי"ג-1953

סמכות מבחינה בין לאומית בתביעה לגירושין

- 4א. (א) בלי לגרוע מסמכויות השיפוט לפי סעיף 1, לבית דין רבני יהיה שיפוט ייחודי בתביעה לגירושין בין **בני זוג יהודים שנישאו על פי דין תורה**, בהתקיים אחת מהזיקות האלה:
- (1) מקום מושבו של הנתבע בישראל;
 - (2) שני בני הזוג הם אזרחים ישראלים;
 - (3) מקום מושבו של התובע בישראל, ובלבד שהתגורר בה במשך שנה לפחות בסמוך להגשת התביעה;
 - (4) מקום מושבו של התובע בישראל, ובלבד שמקום מושבם המשותף האחרון של בני הזוג היה בישראל;
 - (5) **התובע הוא אזרח ישראלי ומקום מושבו בישראל;**
 - (6) התובע הוא אזרח ישראלי והתגורר בה במשך שנה במהלך השנתיים שקדמו למועד הגשת התביעה.

(ב) [...]

(ג) [...]

(ד) [...]

(ה) [...]

(ו) [...]

יישום:

כדי להבין האם לבית הדין הרבני בישראל תהיה סמכות לדון בתביעת גירוש של נישואים מחוץ לישראל עלינו לבחון האם המקרה עומד בתנאים המוגדרים בסעיף החוק המצורף מעלה.

תנאי סף - מדובר בבני זוג יהודים אשר נישאו על פי דין תורה. בענייננו, נתון כי אמנון ותמר יהודים, אשר נישאו כדת משה וישראל.

בהמשך, ישנם מספר זיקות המנויות בסעיף שמספיק **ש אחת מהן תתקיים** כדי שלבית הדין הרבני בישראל יהיה סמכות שיפוט ייחודי בתביעה לגירוש.

בענייננו זיקה מס' 5 מתקיימת, התובע הוא אזרח ישראלי ומקום מושבו בישראל, שכן נתון כי אמנון הוא אזרח ישראלי, ושמקום מושבו בישראל ("לאחר מתן פסק הדין האמור עבר אמנון להתגורר בישראל").

לאור האמור, אמנון רשאי להגיש תביעה לגירוש לבית דין רבני בישראל.

11 חנוך מבקש לתבוע חברה בע"מ עקב נזק בסך 2,000,000 ש"ח שנגרם לו לטענתו מכך שהפרה את הוראות פרק ג' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013. מקום מושבם של חנוך ושל החברה הנתבעת בבאר שבע.

מה הדין?

- א. על חנוך להגיש את תביעתו לבית משפט השלום במחוז הדרום.
- ב. על חנוך להגיש את תביעתו לבית המשפט המחוזי בבאר שבע.
- ג. על חנוך להגיש את תביעתו למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- ד. על חנוך להגיש את תביעתו למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב או בחיפה לפי בחירתו.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיפים 42,40,41 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

עניין כלכלי

42. (א) עניין כלכלי הוא כל אחד מהעניינים המפורטים להלן, למעט תביעה אזרחית שבית המשפט לענייני משפחה מוסמך לדון בה –

(1) עניין אזרחי לפי כל אחד מהחוקים המפורטים להלן:

(א) חוק ניירות ערך, למעט הליכים לפי סעיפים 56א(ב), 56א(ב), 56ב(1), (ז), (ח) ו-(ט), 56ב(ב) ו-56ג לחוק האמור;

(ב) חוק ההשקעות, למעט הוראות הסעיפים כאמור בפסקת משנה (א) כפי שהוחלו בחוק ההשקעות;

(ג) חוק הייעוץ, למעט הוראות הסעיפים כאמור בפסקת משנה (א) כפי שהוחלו בחוק הייעוץ;

(ד) הוראות חוק החברות המנויות בסעיף 40(5), למעט עניין אזרחי לפי פרק ראשון א' לחלק התשיעי וסעיף 362 לחוק האמור ועניין אזרחי לפי הפרק השלישי לחלק התשיעי לחוק האמור בהליך פשרה או הסדר שמטרתו הבראת חברה;

(ה) סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], בעילה של הפרת חובה לפי אחד החוקים כמפורט בפסקאות משנה (א) עד (ד);

(ו) פרק ג' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013;

[....]

סמכות המחלקה הכלכלית

42. (א) עניין כלכלי שבסמכות בית משפט מחוזי יידון לפני שופט בית המשפט המחוזי שלו נתונה הסמכות המקומית לדון בו; היה העניין הכלכלי בסמכות בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו או בסמכות בית המשפט המחוזי בחיפה, יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית באחד מבתי המשפט האמורים, לפי העניין; **ואולם –**

(1) **עניין כלכלי כאמור בסעיף 42(א)(1) (ו) יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי**

בתל-אביב-יפו או בבית המשפט המחוזי בחיפה, אף אם הוא בסמכות בית משפט מחוזי אחר;

(2) [...]

(1א) [...]

(ב) [...]

(ג) [...]

(ד) [...]

יישום:

סמכות עניינית – לבית המשפט המחוזי הסמכות לדון בעניין כלכלי גם אם שווי התביעה בסמכות בית משפט השלום. **בענייננו** שווי תביעתו של חנוך הוא 2 מיליון ניתן להתבלבל ולחשוב שהסמכות העניינית היא לבית

משפט השלום, אך חשוב לשים לב שהתביעה נסבה על הפרה של חוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות- שאז מדובר בעניין כלכלי שבסמכות המחוזי.

סמכות מקומית- בענייננו תביעתו של חנוך נחשבת לעניין כלכלי- אזרחי (לפי סעיף 42ב(א)(1)(ו))--
כלכל עניינים כלכליים אזרחיים יידונו במחוזי לפי כללי הסמכות המקומית ואם הסמכות המקומית נתונה למחוזי בת"א או למחוזי בחיפה- הם יידונו במחלקה הכלכלית. **חריג** לכך הוא חוק לקידום התחרות והריכוזיות שיידון בפני המחלקה הכלכלית בלבד (מחוזי בת"א או בחיפה).
בענייננו תביעתו של חנוך נכנסת לחריג, שכן אין זה משנה שמקום מושבם של חנוך ושל החברה הנתבעת בבאר שבע, על חנוך להגיש את תביעתו למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב או בחיפה לפי בחירתו.

(הרחבה- ישנו חריג נוסף, לפי סעיף 51א(1) לחוק בתי המשפט, באשר לתביעה העוסקת **בחוק הסדרת העיסוק וייעוץ השקעות** המצויה בסמכות תביעות קטנות עד 36,400 ש"ח (ביהמ"ש השלום) או בפני ביהמ"ש המחוזי כיוון שמדובר בעניין כלכלי אזרחי. בסיטואציה הזו תהיה סמכות מקבילה לדון בתביעה).

12 המותב היושב בדין מעוניין להוציא צו שיפוטי המונע ממתדיין טרדן להגיש בקשות לבית המשפט (להלן: צו חוסם).

מה הדין?

- א. לא ניתן לחסום את אפשרותו של מתדיין להגיש בקשות לבית המשפט.
ב. ניתן להוציא צו חוסם נגד מתדיין טרדן בהסכמת נשיא בית המשפט במקרים חריגים בלבד.
ג. **ניתן להוציא צו חוסם נגד מתדיין טרדן במשורה, במקרים חריגים ובמשנה זהירות.**
ד. לא ניתן לחסום את אפשרותו של מתדיין להגיש בקשות לבית המשפט ללא הסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

התשובה הנכונה היא ג'
סעיף 75 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984; ע"א 1062/20 מדינת ישראל נ' סימון

סמכות כללית לתת סעד

75. כל בית משפט הדן בענין אזרחי מוסמך לתת פסק דין הצהרתי, צו עשה, צו לא-תעשה, צו ביצוע בעין וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו.

ע"א 1062/20 מדינת ישראל נ' סימון

בפסק הדין נקבע באופן תקדימי, כי לבית משפט נתונה סמכות להוציא צו מניעה המונע ממתדיין טרדן לנקוט הליכים משפטיים בערכאות בישראל, וכי בנסיבות המקרה הספציפי, יש להוציא צו חוסם כאמור, כך שיאסר על המשיבים להגיש תביעות או הליכים משפטיים חדשים, המתייחסים להליכים משפטיים תלויים ועומדים או כאלה שהסתיימו.

לעניין זה נקבע, כי מקורה של סמכות זו נובע מסעיף 75 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, או מסמכותו הטבעית של בית המשפט. בהתייחס למישור שיקול הדעת, נקבע כי צו מניעה-חוסם מסוג זה, לא ינתן **אלא במקרים חריגים וקיצוניים**, אם שוכנע בית המשפט כי לפניו ניצב מתדיין טרדן, העושה שימוש לרעה בהליכי משפט, ואם נמצא כי פגיעת הצו בזכות הגישה לערכאות היא מידתית, לפי נסיבות כל מקרה ומקרה.

יישום:

לאור האמור בסעיף החוק ובפסיקה, בסמכות המותב היושב בדין לתת סעד של צו לא תעשה, צו חוסם בענייננו, נגד מתדיין טרדן במשורה. אך בהתבסס על הפסיקה צו חוסם זה יינתן במקרים חריגים ובמשנה זהירות.

- א. לא ניתן להגיש בקשות פסלות שופט נוספת לאחר שהוגשה כבר בקשה קודמת שנדחתה בעניין הפסלות.
- ב. לא ניתן להגיש בקשות פסלות שופט נוספת אלא אם הוחלף המותב.
- ג. ניתן להגיש בקשת פסלות שופט נוספת אם קיימת עילה חדשה אשר לא נידונה בעבר ואשר צמחה לאחר מתן ההחלטה הקודמת בעניין הפסלות.
- ד. ניתן להגיש בקשת פסלות שופט נוספת גם אם לא קיימת עילה חדשה אשר לא נידונה בעבר.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984; ע"פ 8024/21 מכלוף נ' מדינת ישראל

ע"פ 8024/21 מכלוף נ' מדינת ישראל

"בערעור שלפניי לא נתבקש סעד הנוגע להחלטה זו, ומשכך לא ראיתי מקום לדון בה לגופה. עם זאת, מצאתי לנכון להדגיש כי אף שבעל דין אינו מוגבל במספר הפעמים שהוא רשאי להגיש בקשה לפסלות שופט, "על הטוען לעילת פסלות נוספת באותו הליך להצביע על עילה חדשה אשר לא נדונה בעבר ואשר צמחה לאחר מתן ההחלטה הקודמת בעניין הפסלות" (ע"פ 800/21 אור נ' מדינת ישראל, פסקה 4 [פורסם בנבו] (22.2.2021); "

יישום:

השאלה הנשאלת היא שאלת פסיקה שכן סעיף 77א לחוק בתי המשפט מונה את עילות פסלות שופט אך אינו נוגע בסוגיה באשר להגשת בקשת פסלות שופט נוספת באותו הליך.

כבוד הנשיאה א' חיות, בפסיקה המצורפת מעלה, התבססה על ע"פ 800/21 והדגישה כי "על הטוען לעילת פסלות נוספת באותו הליך להצביע על עילה חדשה אשר לא נדונה בעבר ואשר צמחה לאחר מתן ההחלטה הקודמת בעניין הפסלות".

14 נאשם המואשם באותו כתב אישום עם נאשמים אחרים מעוניין לעיין גם בתיקי החקירה שלהם.
מה הדין?

- א. על תיקי החקירה בעניינם של הנאשמים האחרים באותו כתב אישום להיות מועברים לנאשם.
ב. על תיקי החקירה בעניינם של הנאשמים האחרים באותו כתב אישום להיות מועברים לנאשם אם קיים ממשק בין הנפשות הפועלות.
ג. על תיקי החקירה בעניינם של הנאשמים האחרים באותו כתב אישום להיות מועברים לנאשם אם קיים אותו מארג עובדתי.
ד. יש לבחון בכל מקרה לגופו את טיב החומר שלגביו מתעוררת השאלה אם הוא מהווה "חומר חקירה" ואת מידת הרלוונטיות והזיקה בינו לבין האישומים נגד הנאשם.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; בש"פ 8100/21 טראבין נ' מד"י.

עיון בחומר החקירה

74. (א) (1) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו; בסעיף זה, "רשימת כל החומר" – לרבות ציון קיומו של חומר שנאסף או שנרשם בתיק שאינו חומר חקירה ושל חומר שנאסף או שנרשם בתיק שהוא חסוי על פי כל דין, וכן פירוט של סוג החומר כאמור, נושאו והמועד שבו נאסף או נרשם, ובלבד שאין בפירוט האמור לגבי חומר חסוי כדי לפגוע בחיסיון לפי כל דין; היו בחומר כמה מסמכים מאותו סוג העוסקים באותו עניין, ניתן לפרטם יחד כקבוצה, תוך ציון מספר המסמכים הנכללים בקבוצה; [...]

(2) [...]

בש"פ 8100/21 טראבין נ' מד"י

16. "כידוע, סעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי מגביל את זכות העיון של הנאשם לחומר שנאסף כחלק מהחקירה הספציפית שהביאה בסופו של דבר להגשת כתב האישום נגדו. עם זאת, בפסיקה אומץ מבחן גמיש יחסית, במסגרתו יש לבחון בכל מקרה לגופו את טיב החומר שלגביו מתעוררת השאלה אם הוא מהווה "חומר חקירה" ואת מידת הרלוונטיות והזיקה בינו לבין האישומים נגד הנאשם [...]"

17. תיקי חקירה בעניינם של נאשמים אחרים אינם נכנסים באופן אוטומטי בגדרו של סעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי, אף אם קיים ממשק מסוים מבחינת הנפשות הפועלות. על נאשם המבקש לעיין בחומר חקירה בהליך אחר להראות שאותו חומר חקירה הוא רלוונטי לשאלות העומדות להכרעה במשפטו שלו, ולבסס את ההנחה כי יהיה ביכולתו להשפיע גם על בירור האישומים נגדו. חשיבות יתרה נודעת למבחן הרלוונטיות, לנוכח החשש מפני פגיעה באינטרסים חשובים אחרים, כדוגמת טובת החקירה האחרת או הגנה על זכויות מתלווננים וצדדים שלישיים [...]"

יישום:

בעבירה מסוג עוון או פשע שהוגש בגינם כתב אישום כנגד הנאשם, תהיה לנאשם ולסניגורו זכות עיון והעתקה בחומרי החקירה.

לפי הפסיקה המצורפת מעלה, נאשם המואשם באותו כתב אישום עם נאשמים אחרים ומעוניין לעיין גם בתיקי החקירה שלהם, הדין הוא שיש לבחון בכל מקרה לגופו את טיב החומר שלגביו מתעוררת השאלה אם הוא מהווה "חומר חקירה" ואת מידת הרלוונטיות והזיקה בינו לבין האישומים נגד הנאשם.

בהנחה שהחומר של הנאשמים האחרים מהווה "חומר חקירה" ואותו חומר חקירה הוא רלוונטי וקיימת זיקה בין האישומים של האחרים לאישום שכנגד הנאשם הספציפי- רשאי ביהמ"ש לאשר לנאשם זכות עיון בחומר.

15 המשטרה מבקשת לערוך חיפוש בטלפון הנייד של פלוני, לחדור לתוכו ולהפיק ממנו פלט, במקרה שגרתיו של חשד להיותו של פלוני מעורב בעבירה. המשטרה הגישה לבית המשפט בקשה לצו חיפוש המתיר לה באופן מפורש לחדור לטלפון ולהפיק ממנו פלט.
מה הדין?

- א. בקשת המשטרה תידון במעמד צד אחד. אם ניתן צו יוכל פלוני לערער על עצם מתן הצו טרם ביצועו. המשטרה תוכל לערער אם בית המשפט דחה את בקשתה.
- ב. **בקשת המשטרה תידון במעמד צד אחד. אם ניתן צו לא יוכל פלוני לערער על עצם מתן הצו טרם ביצועו. המשטרה לא תוכל לערער אם בית המשפט דחה את בקשתה.**
- ג. בקשת המשטרה תידון במעמד הצדדים. אם ניתן צו לא יוכל פלוני לערער על עצם מתן הצו טרם ביצועו. המשטרה לא תוכל לערער אם בית המשפט דחה את בקשתה.
- ד. בקשת המשטרה תידון במעמד הצדדים. אם ניתן צו יוכל פלוני לערער על עצם מתן הצו טרם ביצועו. המשטרה תוכל לערער אם בית המשפט דחה את בקשתה.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיפים 23,23א פקודת סדר הדין הפלילי _ מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969; דנ"פ 4072/21 יואל יולי שמעון

צווי חיפוש

23. רשאי שופט ליתן צו לערוך חיפוש בכל בית או מקום (להלן – צו חיפוש) אם –
(1) החיפוש בו נחוץ כדי להבטיח הצגת חפץ לצורך כל חקירה, משפט או הליך אחר;
(2) יש לשופט יסוד להניח שהוא משמש להחסנתו או למכירתו של חפץ גנוב, או שנשמר בו או מוחסן בו חפץ שנעברה בו או לגביו עבירה, או ששימש, או מתכוונים להשתמש בו, למטרה לא-חוקית;
(3) יש לשופט יסוד להניח שנעברה עבירה או שמתכוונים לעבור עבירה נגד אדם הנמצא בו.

חדירה לחומר מחשב

- 23א. (א) חדירה לחומר מחשב וכן הפקת פלט תוך חדירה כאמור, יראו אותן כחיפוש וייעשו על-ידי בעל תפקיד המיומן לביצוע פעולות כאמור; לענין זה, "חדירה לחומר מחשב" – כמשמעותה בסעיף 4 לחוק המחשבים, תשנ"ה-1995.
(ב) על אף הוראות פרק זה, לא ייערך חיפוש כאמור בסעיף קטן (א), אלא על-פי צו של שופט לפי סעיף 23, המציין במפורש את ההיתר לחדור לחומר מחשב או להפיק פלט, לפי הענין, והמפרט את מטרות החיפוש ותנאיו שייקבעו באופן שלא יפגעו בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש.
(ג) קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים אגב חיפוש לפי סעיף זה לא תיחשב כהאזנת סתר לפי חוק האזנת סתר, תשל"ט-1979.

דנ"פ 4072/21 יואל יולי שמעון

בימ"ש דן בסוגיות הנוגעות לצווי חיפוש במחשבים ובטלפונים ניידים חכמים בשלב החקירה המשטרתית, טרם הוחלט אם להגיש כתב אישום, ופסק בדעת רוב: **הדיון בבקשות לצווי חיפוש בחומר מחשב בשלב החקירה ייערך במעמד צד אחד**, בשים לב לאמות מידה שהותוו; **על החלטת בימ"ש בבקשה לצו חיפוש בחומר מחשב אין למי מהצדדים זכות השגה**; אם התברר לבימ"ש שדן בבקשה לצו חיפוש במחשב כי בוצע חיפוש בלתי-חוקי במחשב קודם שנתבקש צו החיפוש לגביו, הפגם האמור יהווה שיקול בהכרעה בבקשה למתן צו. במקרים חריגים פגם זה יכול להוות שיקול מכריע לדחיית הבקשה. ככל שבתום החקירה יוחלט על הגשת כתב אישום, ההשלכות הראייתיות של החיפוש הבלתי-חוקי ייבחנו בהליך העיקרי לפי הלכת יששכרוב.

יישום:

בענייננו, המשטרה הגישה לביהמ"ש בקשה לצו חיפוש על מנת לערוך חיפוש בטלפון של פלוני ולהפיק ממנו פלט, וכל זאת במסגרת חקירתה.
באשר לאופן ניהול הדיון בבקשה והערעור על החלטת ביהמ"ש בבקשה- נקבע בפסיקה כי הדיון ייערך במעמד צד אחד ועל החלטת בימ"ש בבקשה לצו חיפוש בחומר מחשב אין למי מהצדדים זכות השגה.
לאור האמור, בקשת המשטרה תידון במעמד צד אחד. אם ניתן צו לא יוכל פלוני לערער על עצם מתן הצו טרם ביצועו. המשטרה לא תוכל לערער אם בית המשפט דחה את בקשתה.

- 16 נאשם מיוצג הודה בעבירות במסגרת הסדר טיעון בינו לבין התביעה. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש. הנאשם הורשע ודינו נגזר. הנאשם הגיש ערעור על פסק הדין. טרם שמיעת הערעור הודיעה התביעה לנאשם כי ברשותה 6 קלסרים של חומרי חקירה שלא הועמדו לעיון הסנגור קודם לכן, והעבירה אותם לסנגור. מה הדין?
- א. עצם הפגם בהתנהלות התביעה מחייב את זיכוי של הנאשם.
- ב. עצם הפגם בהתנהלות התביעה מחייב לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו.
- ג. השלכות הפגם בהתנהלות התביעה ייבחנו לגופן, הן לעניין ההרשעה הן לעניין העונש.
- ד. לאחר שהורשע על פי הודאתו ונגזר דינו אין לנאשם אפשרות עוד לחזור בו מן ההודאה, וערעור מצידו אפשרי רק על חומרת העונש ולא על עצם ההרשעה.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיפים 74, 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; ע"פ 5735/18 דוד (דאוד) גודובסקי

עיון בחומר החקירה

74. (א) (1) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו; בסעיף זה, "רשימת כל החומר" – לרבות ציון קיומו של חומר שנאסף או שנרשם בתיק שאינו חומר חקירה ושל חומר שנאסף או שנרשם בתיק שהוא חסוי על פי כל דין, וכן פירוט של סוג החומר כאמור, נושאו והמועד שבו נאסף או נרשם, ובלבד שאין בפירוט האמור לגבי חומר חסוי כדי לפגוע בחיסיון לפי כל דין; היו בחומר כמה מסמכים מאותו סוג העוסקים באותו עניין, ניתן לפרטם יחד כקבוצה, תוך ציון מספר המסמכים הנכללים בקבוצה; [...]

חזרה מהודיה

153. (א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

(ב) התיר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו אחרי הכרעת הדין, יבטל בית המשפט את הכרעת הדין במידה שישודרה בהודיית הנאשם ויחדש את הדיון אם הדבר מתחייב מן הנסיבות.

ע"פ 5735/18 דוד (דאוד) גודובסקי

גודובסקי הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירות על טוהר המידות. לאחר שהוגש הערעור ובטרם התקיים הדיון, הודיעה הפרקליטות לגודובסקי על קיומם של שישה קלסרי חומר חקירה שלא הועברו אליו בשלב שקדם להודאתו בכתב האישום המתוקן והערעור התמקד בשאלה אם בשל מחדל זה יש לאפשר לגודובסקי לחזור בו מהודאתו.

בית המשפט (השופט נ' הנדל בהסכמת השופט נ' סולברג) פסק כי המחדל של הפרקליטות עלול לפגוע באופן עקרוני בזכותו של נאשם להליך הוגן, ואולם לאחר עיון בחומר החקירה התברר כי בנסיבות המקרה חומרי החקירה אינם נוגעים לתשתית הראייתית שהתגבשה נגד המערער ועל בסיסה הוא הודה. עוד נקבע כי בא-כוחו של גודובסקי אף לא העלה את הטענה כי נגרם עיוות דין קונקרטי בנסיבות העניין.

יישום:

בענייננו, נפל פגם בהתנהלות מצד התביעה שכן לא העמידה בפני הנאשם את כל חומרי החקירה אשר היו ברשותה. הפגם נודע לנאשם לאחר שהכריעו את דינו וניתן גז"ד נגדו.

נבחנת השאלה מה הדין באשר לחזרתו של הנאשם מהודייתו לאור אותו פגם בהתנהלות מצד התביעה. סוגיה זו עלתה בפסיקה המצורפת מעלה, שם נקבע שהפגם אינו מצדיק מתן היתר מידי ואוטומטי לחזור מהודיה, אלא השלכות הפגם בהתנהלות התביעה ייבחנו לגופן, הן לעניין ההרשעה הן לעניין העונש.

- 17 נגד עו"ד פלוני מתקיים הליך משמעותי בבית הדין המשמעותי המחוזי של מחוז מרכז. בקשתו להעברת הדיון לבית הדין המשמעותי המחוזי של מחוז תל אביב נדחתה על ידי יו"ר בית הדין המשמעותי הארצי. עו"ד פלוני מבקש לתקוף מידית את ההחלטה מבלי להמתין לתוצאות ההליך המשמעותי.
- מה הדיון?
- א. עו"ד פלוני רשאי להגיש לבית המשפט המחוזי בירושלים בקשת רשות ערעור על ההחלטה שלא להעביר את ההליך בעניינו.
- ב. עו"ד פלוני רשאי להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים על ההחלטה שלא להעביר את ההליך בעניינו.
- ג. עו"ד פלוני רשאי להגיש ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה שלא להעביר את ההליך בעניינו.
- ד. לעו"ד פלוני אין זכות או רשות ערעור על ההחלטה בשלב זה.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיפים 70 לחוק לשכת עורכי הדין התש"ט-1961; בג"ץ 8217/21 גבארין גאבר נ' לשכת עורכי הדין נצרת.

ערעור לבית הדין המשמעותי הארצי

70. על פסק דין של בית דין משמעותי מחוזי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית הדין המשמעותי הארצי וכן רשאים לערער ועדת האתיקה הארצית והיועץ המשפטי לממשלה, אף אם לא היו קובלים.

בג"ץ 8217/21 גבארין גאבר נ' לשכת עורכי הדין נצרת

4. עתירה זו אינה אלא ניסיון נוסף של העותר לערער על החלטתו של יו"ר בית הדין המשמעותי הארצי של לשכת עורכי הדין **שלא להעביר את ההליכים בעניינו למחוז אחר**. כפי שפסקתי אך לאחרונה בבקשת רשות ערעור שהגיש העותר בר"ש 1265/22 גאבר נ' לשכת עורכי הדין (23.2.2022), **לעורך-דין העומד לדין משמעותי לא נתונה האפשרות לערער על החלטות ביניים של בית הדין הארצי – לא בזכות ולא ברשות. זכות ערעור בהליכים משמעותיים ניתנת רק ביחס לפסק דין סופי**, ועל הערעור להיות מוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים בהתאם לאמור בסעיפים 70 ו-71 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן: החוק).

5. עיון בעתירה אינו מלמד כי עניינו של העותר חריג או כי נפל בו פגם מהותי כלשהו אשר מצדיק את התערבותו של בית משפט זה במסגרת העתירה. למותר לציין כי בהינתן פסק דין סופי של בית הדין המשמעותי, יהא באפשרות העותר לערער עליו כקבוע בחוק

יישום:

על החלטה זו של בית הדין המשמעותי המחוזי, לדחות העברת דיון למחוז אחר, לא ניתן לערער, לא ברשות ולא זכות מדובר בהחלטה במהלך ההליך בפני בית הדין המשמעותי המחוזי. ניתן לערער רק על פסק הדין שיינתן, בסיום ההליך.

לאור האמור, לעו"ד פלוני אין זכות או רשות ערעור על ההחלטה בשלב זה.

הרחבה- ערעורים על פסק הדין המשמעותי:

- **ערעור בגלגול ראשון-** על פסק הדין של בית הדין המשמעותי המחוזי ניתן לערער **בזכות בתוך 30 ימים** לבית הדין המשמעותי הארצי.
- **ערעור בגלגול שני-** ועל פסק הדין של בית הדין המשמעותי הארצי ניתן יהיה לערער **בזכות בתוך 30 ימים למחוזי בירושלים**.
- **ערעור בגלגול שלישי-** על פסק הדין של המחוזי בירושלים ניתן להגיש ערעור **ברשות** לבית המשפט העליון. הבקשה תוגש **בתוך 30 ימים**, הרשות לערער תינתן **במקרים חריגים ביותר**.

18 ליצחק הצטבר חוב מזונות לרבקה. יצחק פנה לבית המשפט לענייני משפחה שנתן את פסק הדין המקורי, וביקש לחלק את חוב העבר לשיעורים. בחודש ינואר 2020 נעתר בית המשפט לבקשתו וחילק את החוב לשיעורים. למרות זאת התקשה יצחק לעמוד בתשלומים שנקבעו בגין חוב העבר ושב והצטבר לו חוב. נגד יצחק תיק הוצאה לפועל מזונות פתוח. בחודש אוגוסט 2022 פנה יצחק לרשם ההוצאה לפועל בבקשה למתן צו לתשלום בשיעורים של החוב שהצטבר. מה הדין?

- א. **הרשם רשאי לחלק את החוב לשיעורים אם הנסיבות מצדיקות זאת.**
 ב. על הרשם להפנות את הצדדים לבית המשפט שנתן את ההחלטה כדי שיחלק את החוב כפי שנעשה בעבר אם ראה שיש ממש בבקשה.
 ג. על הרשם לדחות את הבקשה. מאחר שחלוקת חוב העבר נעשתה על ידי בית המשפט, אין לרשם סמכות לדון בעניין.
 ד. ניתן לתת צו לתשלום בשיעורים של חוב שהצטבר רק אם התיק מתנהל במסלול מזונות.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 1ב69 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

תשלום בשיעורים של חוב עבר במזונות

1ב69. בסעיף זה –

"חוב עבר במזונות" – חוב מזונות שהוא אחד מאלה:

- (1) חוב בשל אי-תשלום במועד של מזונות שנפסקו בעד תקופה שקדמה למועד מתן פסק הדין;
- (2) תשלומי מזונות שהצטברו בשל אי-פירעון במועד;
- "צו לתשלום מזונות בשיעורים של חוב עבר במזונות" – צו שנתן רשם ההוצאה לפועל לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ד) ו-(י);
- "תשלום מזונות שוטף" – תשלום מזונות חודשי שבית משפט פסק כי על החייב לשלם לזוכה.

(ב) רשם ההוצאה לפועל רשאי, מיוזמתו או לפי בקשת החייב, לצוות על תשלום של חוב עבר במזונות, בשיעורים ובמועדים כפי שיקבע, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

- (1) רשם ההוצאה לפועל בירר את יכולתו של החייב בחקירת יכולת בהתאם להוראות פרק זה;
- (2) רשם ההוצאה לפועל שוכנע כי מתן צו לתשלום בשיעורים של חוב העבר במזונות מוצדק, בהתחשב במצבו הכלכלי של החייב וכן בהתחשב בפגיעה האפשרית בזוכה כפי שהוצגה לו בעמדת הזוכה;
- (3) אם החייב חב בתשלום מזונות שוטף – רשם ההוצאה לפועל נוכח כי עד מועד הגשת הבקשה שילם החייב את התשלום כאמור בשיעורים שנקבעו בפסק הדין, במשך חודשיים רצופים לפחות, והמשיך לשלמו עד מועד מתן ההחלטה.
- (ג) נוכח רשם ההוצאה לפועל שמתקיימים התנאים הקבועים בפסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (ב) אך החייב אינו משלם את תשום המזונות השוטף בתקופה הקבועה בפסקה (3) של אותו סעיף קטן, רשאי הוא לצוות על תשלום של חוב העבר במזונות, בשיעורים ובמועדים כפי שיקבע, ובלבד ששוכנע כי אי-תשלום החוב כאמור נובע מנסיבות חריגות שיירשמו.
- (ד) קבע בית המשפט בפסק דינו תשלום בשיעורים של חוב עבר במזונות –

- (1) **לא חלפה שנה ממועד מתן פסק הדין** – רשאי רשם ההוצאה לפועל, אם ראה הצדקה לכך, להפנות את בעלי הדין לבית המשפט כדי לבקש שינוי השיעורים שנקבעו;
- (2) **חלפה שנה ממועד מתן פסק הדין** – רשאי רשם ההוצאה לפועל, מיוזמתו או לפי בקשת החייב, לצוות על תשלום של חוב העבר במזונות בשיעורים או במועדים שונים מאלה שקבע בית המשפט, אם מתקיימים התנאים המנויים בסעיפים קטנים (ב) או (ג), ובלבד ששוכנע כי חל שינוי בנסיבות בתקופה שלאחר מתן פסק הדין או שקיים הסבר סביר אחר לאי-תשלום חוב העבר במזונות בשיעורים ובמועדים שנקבעו בפסק הדין.

יישום:

בית המשפט לענייני משפחה נתן צו תשלומים ליצחק. יצחק לא עמד בתשלומים והצטבר חוב במזונות (רשם ההוצאה לפועל לא יכול לשנות את הצו שנתן ביהמ"ש).

יצחק פנה שוב לביהמ"ש במטרה שיחלק לו את החוב לשיעורים, בית המשפט עצמו קבע בחודש ינואר 2020 בפסק הדין הוראות בדבר פריסת חוב העבר במזונות. וגם בו לא הצליח לעמוד. כלומר, נוצר ליצחק "חוב עבר במזונות". בעניינו- תשלומי מזונות שהצטברו בשל אי-פירעון במועד.

בחודש אוגוסט 2022 (כעבור יותר משנה) פנה יצחק לרשם ההוצאה לפועל בבקשה למתן צו לתשלום

בשיעורים של החוב שהצטבר.

לפי סעיף 1ב69(ד) לחוק ההוצל"פ, אם ביהמ"ש עצמו קבע בפסק דינו הוראות בדבר חוב עבר במזונות, רשאי רשם ההוצל"פ לקבוע שיעורים אחרים ממה שקבע ביהמ"ש בהתקיים התנאים הבאים:

1. **חלפה שנה ממועד מתן פסק הדין.** בענייננו חלפה שנה שכן פסק הדין ניתן בינואר 2020 ויצחק פנה לרשם הוצל"פ באוגוסט 2022.
2. **ובלבד ששוכנע, רשם הוצל"פ, כי חל שינוי בנסיבות בתקופה שלאחר מתן פסק הדין או שקיים הסבר סביר אחר לאי-תשלום חוב העבר במזונות בשיעורים ובמועדים שנקבעו בפסק הדין.**

לאור האמור, החייב רשאי לפנות לרשם ההוצל"פ כדי שיתן לו צו לפריסת חוב עבר במזונות אם הנסיבות מצדיקות זאת, כלומר אם התנאי השני שצוין מעלה מתקיים.

19 משה קנה דירה בעזרת הלוואה המובטחת במשכנתה. לאחר שנתיים נקלע משה לחובות שונים. אחד מנושיו החל בהליכים למכירת הדירה, לרבות מינוי כונס נכסים. משה החל מפגר בתשלומי המשכנתה. לאחר שמשה פיגר ב-4 תשלומים, ביקש הבנק לפתוח נגד משה בהליכי מימוש המשכנתה. מה הדין?

- א. הבנק אינו רשאי לפתוח בהליכי מימוש המשכנתה. על בנק להמתין עד הצטברות 6 חודשי פיגור בטרם יהיה זכאי להתחיל בהליכי מימוש משכנתה הרובצת על דירת מגורים.
- ב. הבנק אינו רשאי לפתוח בהליכי מימוש המשכנתה משום שיש זוכה אחר שביקש מינוי כונס נכסים.
- ג. **הבנק רשאי לפתוח בהליכי מימוש המשכנתה משום שהוטל עיקול ומונה כונס נכסים על ידי זוכה אחר.**
- ד. הבנק רשאי לפתוח בהליכי מימוש המשכנתה, משום שלפי החוק די ב-3 חודשי פיגור כדי להתחיל במימוש דירת מגורים, ולא משנה אם יש זוכים אחרים אם לאו.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 1ב81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

אופן הוצאה לפועל של משכנתה או משכון לגבי דירת מגורים

1ב81. (א) בקשה לפי סעיף 6 לביצוע משכנתה על דירת מגורים המשמשת למגורים של יחיד או למימוש משכון על זכויות לגבי דירת מגורים כאמור (בסעיף זה – משכנתה), לא תוגש ללשכת ההוצאה לפועל אלא אם כן **חלפו שישה חודשים** מהמועד כמפורט להלן:

(1) אם נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – ממועד התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב, והתשלום האמור לא שולם עד תום ששת החודשים האמורים; לענין זה תשלום ששולם בתוך ששת החודשים האמורים ייזקף על חשבון התשלום הראשון שלא שולם בידי החייב;

(2) אם לא נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – מהמועד שבו היה על החייב לפרוע את החוב שלהבטחת פירעונו נרשמה המשכנתה, והחוב לא נפרע במלואו עד תום ששת החודשים האמורים.

(ב) [...]

(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), ניתן יהיה להגיש בקשה לביצוע מיידי של משכנתה על מלוא חוב ההלוואה, בכל אחד מהמקרים האלה:

- (1) רשם ההוצאה לפועל שוכנע על יסוד ראיות שהובאו לפניו, באחד מאלה:
 - א) החייב עזב או עומד לעזוב את הארץ לתקופה ממושכת בלי לפרוע את חובו; לענין זה, חזקה שהחייב עזב את הארץ לתקופה ממושכת אם יצא מהארץ לתקופה העולה על שלושה חודשים ולא פרע את התשלומים המגיעים ממנו;
 - ב) החייב הונה או בכוונתו להונות את נושיו;
 - ג) בבעלות החייב או בבעלות משותפת של החייב ושל בן משפחתו הגר עמו דירה אחרת היכולה לשמש למגורים;

- (2) **מונה כונס נכסים לדירת המגורים, ניתן צו כינוס של כלל נכסי החייב, בהליך אחר, לפי כל דין או ניתן לגבי החייב צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי;**
- (3) אם נקבע בהסכם ההלוואה המובטח במשכנתה כי החוב ייפרע בתשלומים – סכום התשלומים

שטרם נפרעו בתוספת ריבית הפיגורים עולה על 10% מיתרת מלוא חוב ההלוואה.

יישום:

הליכי ביצוע משכנתה או משכון מוגשים ללשכת ההוצאה לפועל וישנו הסדר מיוחד לעניין המימוש.

הכלל- הגשת הבקשה לביצוע משכנתה לא תוגש ללשכת הוצל"פ אלא אם כן **חלפו 6 חודשים** ממועד מסוים הקבוע בחוק. והבקשה תוגש רק על החוב שבפיגור. (לפי אחת החלופות בסעיף קטן (א) לעיל)

חריגים- ישנם מספר חריגים המנויים בסעיף קטן (ג) לחוק המצורף מעלה, המאפשרים להגיש את הבקשה למימוש המשכנתה **באופן מיידי** ועל מלוא החוב, וביניהם, אם מונה כונס נכסים.

בענייננו, אחד מנושיו של משה החל בהליכים למכירת הדירה לרבות מינוי כונס נכסים. משה מפגר ב- 4 תשלומי המשכנתה לבנק.

לאור האמור, הבנק רשאי להגיש את הבקשה למימוש המשכנתה גם אם טרם חלפו 6 חודשים כיוון שמונה כונס נכסים לדירתו של משה.

20 רשם ההוצאה לפועל אישר בטעות את מאסרו של חייב בתיק מזונות למרות שלא היה רשאי לעשות כן. כאשר הגיע החייב ללשכת ההוצאה לפועל התבררה הטעות ותוקנה מיד. החייב לא נאסר ולא נגרם לו נזק מהותי. החייב הגיש תביעה נגד רשם ההוצאה לפועל באופן אישי בגין רשלנות בהוצאת צו המעצר אשר גרמה לו לטענתו לאי-נעימות ובזבוז זמן. מה הדין?

- א. ניתן להגיש תביעה כזו משום שהייתה פגיעה בחופש התנועה של החייב, והיא תתברר לפי עקרונות של דיני הנזיקין החלים על כל עובד ציבור.
- ב. ניתן להגיש תביעה זו רק אם החייב תבע קודם לכן את רשות האכיפה ותביעתו נדחתה.
- ג. לא ניתן להגיש תביעה זו, כי אחריותו של רשם ההוצאה לפועל היא רק בגין מעשים בזדון או ברשלנות חמורה, ולפי העובדות אין זה המקרה.
- ד. לא ניתן להגיש תביעה זו כי לרשם יש חסינות בפני תביעות בגין עוולה שביצע במילוי תפקידו.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 73א לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967

חסינות

73א. מבלי לגרוע מהוראת סעיף 8 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], לא תוגש נגד רשם ההוצאה לפועל תובענה על עוולה שעשה במילוי תפקידו.

יישום:

לרשם הוצל"פ יש חסינות מפני תביעות בגין עוולה שביצע במילוי תפקידו.

לאור האמור, החייב אינו יכול להגיש תביעה אישית נגד רשם הוצל"פ בגין רשלנות צו המעצר אשר גרמה לו לטענתו לאי-נעימות ובזבוז זמן.

21 משה, תושב חוץ שהגיע לארץ לתקופה קצובה, הוא חבר בתאגיד וגם מכהן כמנהלו. התאגיד נמצא כעת בהליכי חדלות פירעון. הנושים פונים לבית המשפט שבו מתנהל הליך חדלות הפירעון ומבקשים לעכב את יציאתו של משה מן הארץ כדי להבטיח את תשלום החוב.
מה הדין?

א. בהליכי חדלות פירעון של תאגידים אין עיכוב יציאה מן הארץ למנהלים או נושאי משרה כל אימת שאינם חייבים באופן אישי.

ב. בהליכי חדלות פירעון ניתן לעכב יציאתו מן הארץ של נושא משרה רק אם יש בעיכוב כדי להביא לתשלום החוב במלואו.

ג. **בנסיבות חריגות רשאי בית המשפט להורות על עיכוב יציאה מן הארץ של נושא משרה בתאגיד גם אם הוא תושב חוץ.**

ד. החוק קובע כי במקרה של הליכי חדלות פירעון של תאגיד יש עיכוב יציאה מן הארץ לכל נושאי המשרה, ללא כל הבחנה בין תושב ישראלי לתושב חוץ.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 284 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח - 2018

צו עיכוב יציאה מהארץ

284. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 142 ו-161(ב)(4), **בית המשפט רשאי לצוות על עיכוב יציאתו מהארץ של חייב שמתנהלים לגביו הליכי חדלות פירעון, ואם הוא תאגיד – של חבר התאגיד או מי שהיה נושא משרה בו, לתקופה שיקבע, אם היה לבית המשפט יסוד סביר להניח כי אותו אדם עומד לצאת מהארץ וכי יציאתו עלולה לסכל את פירעון החובות של החייב או לפגוע פגיעה ממשית בחקירת מצבו הכלכלי של החייב והנסיבות שהובילו למצבו; היה האדם תושב חוץ, לא יצווה בית המשפט על עיכוב יציאתו מהארץ אלא בנסיבות חריגות ומטעמים מיוחדים שיירשמו.**

(ב) בית המשפט רשאי לצוות על עיכוב יציאתו מהארץ של אדם כאמור בסעיף קטן (א) במעמד צד אחד אם שוכנע כי דחיית הדיון עד לקיומו במעמד הצדדים תסכל את מתן הצו; ניתן צו עיכוב יציאה מהארץ במעמד צד אחד, יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-14 ימים מיום מתן הצו.

(ג) בית המשפט רשאי, במקום לצוות על עיכוב יציאתו מהארץ של אדם כאמור בסעיף קטן (א), להתנות את היציאה במתן ערובה להנחת דעתו.

יישום:

בית המשפט רשאי להוציא צו עיכוב יציאה מהארץ של חייב שמתנהלים נגדו הליכי חדל"פ. כשמדובר בתאגיד-אז ניתן להוציא את הצו נגד חבר התאגיד או נושא משרה.

משך הצו - לתקופה שיקבע ביהמ"ש.

תנאים להוצאת הצו (מצטברים)-

1. לבית המשפט יש יסוד סביר להניח כי אותו אדם עומד לצאת מהארץ.
2. יציאתו עלולה לסכל את פירעון החובות של החייב או לפגוע פגיעה ממשית בחקירת מצבו הכלכלי של החייב והנסיבות שהובילו למצבו.

צו נגד תושב חוץ - מתוסף תנאי- נסיבות חריגות וטמ"ש.

בעניינו, משה חבר תאגיד ותושב חוץ לכן ביהמ"ש יידרש לנסיבות חריגות.

22 במסגרת הליך בירור תלונה של פלוני ביקשה ועדת האתיקה מהמתלונן לאמת את תלונתו בתצהיר וכן לתמוך אותה בראיות.
האם ועדת האתיקה רשאית לעשות כן?

- א. לא. לוועדת האתיקה אין סמכות לדרוש ממתלונן לתמוך תלונתו בראיות אם לא עשה כן מראש.
ב. כן. ועדת האתיקה רשאית, אם היא רואה צורך בכך, לדרוש פרטים נוספים מהמתלונן ואף לדרוש ממנו תצהיר או ראיות אחרות.
ג. אם עורך דין הנילון טרם השיב לתלונה אין ועדת האתיקה רשאית לעשות כן.
ד. אם עורך דין הנילון כבר השיב לתלונה אין ועדת האתיקה רשאית לעשות כן.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 6 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים), תשע"ה - 2015

פרטים נוספים

6. במסגרת בירור העניין, הקובל רשאי לדרוש מהמתלונן או מהנילון פרטים נוספים לתלונה או לתשובה, לפי העניין, אם ראה צורך בכך; כמו כן הוא רשאי לדרוש מהמתלונן או מהנילון תצהיר וראיות אחרות לאימות פרטי התלונה.

יישום:

סעיף 6 מעגן את סמכותה של ועדת האתיקה, במסגרת הליך בירור תלונה, לדרוש פרטים נוספים ואף לדרוש תצהיר או ראיות אחרות, אם היא רואה צורך בכך.

שימו לב לפי סעיף 63 לחוק לשכת עורכי הדין, מי ייחשב לקובל:

1. ועדת האתיקה הארצית
2. ועדת אתיקה מחוזית
3. יועמ"ש
4. פרקליט מדינה

רק הם רשאים להגיש קובלנה לבית דין משמעתי בשל עבירת משמעת, בין ביזמתם ובין על פי תלונת אדם אחר.
*קובל רשאי למנות אדם - דרך כלל או לענין מסויים - לייצגו ולטעון בשמו בכל הליך.

23 טרם שהשיב עו"ד כהן לכתב הקובלנה שהוגש נגדו והומצא לידי, מצאה ועדת האתיקה צורך לתקן את העובדות ואת האישומים שהופיעו בכתב הקובלנה, ועשתה כן בהודעה שהגישה לבית הדין. עו"ד כהן מחה על כך וטען שאסור היה לוועדת האתיקה לתקן את כתב הקובלנה אלא ברשות בית הדין. מה הדין?

- א. ועדת האתיקה אינה יכולה כלל לתקן קובלנה לאחר שכתב הקובלנה כבר הוגש לבית הדין והומצא לנילו.
- ב. ועדת האתיקה רשאית הייתה לתקן במסירת הודעה לבית הדין את סעיפי האישום אך לא את העובדות.
- ג. מאחר שעו"ד כהן עדיין לא השיב לכתב הקובלנה רשאית הייתה ועדת האתיקה לתקן הן את העובדות הן את האישומים במסירת הודעה בלבד.
- ד. ועדת האתיקה רשאית הייתה לתקן במסירת הודעה לבית הדין את העובדות אך לא את סעיפי האישום.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיפים 12,18 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים), תשע"ה - 2015

פרטי הקובלנה

12. קובלנה תיערך בכתב ותכיל פרטים אלה:

- (1) שם בית הדין שאליו היא מוגשת;
 - (2) שם הקובל;
 - (3) שם הנקבל, מספר רישומו בפנקס חברי הלשכה והמען הרשום בלשכה;
 - (4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן הנוגעים לה, אם הם ידועים לקובל;
 - (5) ציון הוראות הדין שלפיהן מואשם הנקבל;
 - (6) שמות עדי הקובל.
- לקובלנה לא יצורפו ראיות.

תיקון קובלנה

18. (א) קובל רשאי, בכל עת עד להגשת תשובת הנקבל כאמור בסעיף 27, לתקן את הקובלנה, להוסיף עליה או לגרוע ממנה, במסירת הודעה לבית הדין המפרטת את השינוי; בית הדין ימציא לנקבל העתק של ההודעה. (ב) ביקש זאת הקובל, רשאי בית הדין, בכל עת לאחר תחילת הדיון, לתקן את הקובלנה, להוסיף עליה או לגרוע ממנה, ובלבד שניתנה לנקבל הזדמנות סבירה להשיב; התיקון ייעשה בקובלנה או יירשם בפרוטוקול.

יישום:

כדי לדעת האם קובל נדרש לקבל אישור מבית הדין על מנת לתקן את הקובלנה, אנו צריכים לשאול את עצמנו, האם הנקבל השיב לקובלנה או לא:

- הנקבל טרם השיב- הקובל רשאי לתקן במסירת הודעה לבית הדין.
- הנקבל השיב- על הקובל לבקש מבית הדין לתקן את הקובלנה.

בענייננו, עו"ד כהן (הנקבל) טרם השיב לכתב הקובלנה שהוגש נגדו.

לאור האמור, ועדת האתיקה הייתה רשאית לתקן הן את העובדות הן את האישומים במסירת הודעה בלבד לבית הדין.

לצורך השוואה, בהליך הפלילי המועד הרלוונטי לתיקון כתב אישום הוא מועד ההקראה. עד להקראת כתב האישום התביעה רשאית לתקן את כתב האישום בהודעה לביהמ"ש. לאחר ההקראה נדרש אישור מביהמ"ש לתיקון כתב האישום.

24 פלוני, ערירי דל אמצעים, הגיש עתירה באמצעות עמותה רלוונטית. לצד הבקשה הוגשה בקשה לפטור מאגרה בשל מצבו הכלכלי.
מה הדין?

- א. לשם מתן החלטה בבקשה יש לבחון את יכולתו הכלכלית של פלוני בלבד.
ב. לשם מתן החלטה בבקשה יש לבחון את יכולתה הכלכלית של העמותה בלבד.
ג. לשם מתן החלטה בבקשה יש לבחון הן את יכולתו הכלכלית של פלוני הן את יכולתה הכלכלית של העמותה.
ד. לא ניתן לקבל פטור מאגרה בתיק שבו בעל דין מקבל סיוע משפטי מעמותה.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 14 לחוק בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007

פטור מתשלומה של אגרה

14. (א) בעל דין, הטוען שאין ביכולתו לשלם אגרה, יצרף לתובענה, עם הבאתה לראשונה לבית המשפט, בקשה לפטור מתשלום אגרה בגין אותה תובענה, בצירוף תצהיר שיפרט בו את רכוש, רכוש בן זוגו ורכוש הוריו אם הוא סמוך על שולחנם, ומקורות הכנסתו בששת החודשים שקדמו לתאריך הבקשה.
(1א) (פקע)

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בעל דין החייב בתשלום אגרה בתביעה לפיצויים בשל נזק גוף, רשאי להגיש בקשה לפטור מתשלום אגרה, לא יאוחר מחמישה עשר ימים מהמועד שנקבע לתשלום האגרה לפי תקנה 5, ובתביעה נגזרת רשאית החברה שבשמה מוגשת התביעה הנגזרת, להגיש בקשה לפטור מתשלום אגרה לא יאוחר מחמישה עשר ימים ממועד אישור התביעה כתביעה נגזרת.

(ג) הוגשה בקשה לפטור מתשלום אגרה וראה בית משפט שאין ביכולתו של המבקש לשלם את האגרה, ונראה לבית המשפט שההליך מגלה עילה, רשאי בית המשפט לפטור את המבקש מתשלום האגרה, כולה או חלקה; **בית המשפט יתחשב ביכולתו האישית של המבקש בלבד, בהסתמך על רכוש, רכוש בן זוגו ורכוש הוריו, אם הוא סמוך על שולחנם בלבד.**

(ד) [...]

(ה) [...]

(ו) [...]

(ז) [...]

(ח) [...]

(ט) [...]

(י) [...]

יישום:

צריכים להתקיים שני תנאים כדי שביהמ"ש יאשר בקשת לפטור מאגרה:

1. **אין ביכולתו של המבקש לשלם את האגרה** - הבדיקה של ביהמ"ש נסמכת על תצהיר, של המבקש, שיפרט בו את רכוש, רכוש בן זוגו ורכוש הוריו אם הוא סמוך על שולחנם, ומקורות הכנסתו בששת החודשים שקדמו לתאריך הבקשה.
2. **ההליך מגלה עילה.**

בענייננו, צוין שפלוני ערירי דל אמצעים, אשר הגיש עתירה וביקש מביהמ"ש לפטור אותו מהאגרה בשל מצבו הכלכלי. בית המשפט יתחשב ביכולתו האישית של פלוני בלבד, בהסתמך על רכוש, רכוש בן זוגו ורכוש הוריו, אם הוא סמוך על שולחנם בלבד.

25 תובע הגיש תביעה בבית המשפט המחוזי למתן סעד כספי בגובה 3,000,000 ש"ח. הנתבע הגיש כתב הגנה, ובד בבד הגיש תביעה שכנגד לפיצוי בגובה 1,000,000 ש"ח בעילה שונה מהעילה בכתב התביעה המקורי של התובע, וכן הגיש הודעת צד ג' לשיפוי בגובה 1,000,000 ש"ח אם יימצא אחראי לנזק התובע. מה הדין?

- א. בית המשפט המחוזי אינו מוסמך לדון בתביעה שכנגד וגם לא בהודעת צד ג', הואיל והן בסמכות בית משפט השלום לפי סכומן.
- ב. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתביעה שכנגד, אך לא בהודעת צד ג', המסורה לפי סכומה לבית משפט השלום.
- ג. בית המשפט המחוזי אינו מוסמך לדון בתביעה שכנגד הואיל והיא לא באותו נושא ובאותן נסיבות של התביעה של התובע, אך כן מוסמך לדון בהודעת צד ג' הואיל והיא באותו נושא של התביעה של התובע.
- ד. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון הן בתביעה שכנגד והן בהודעת צד ג'.

התשובה הנכונה היא ד' סעיף 40 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984; רע"א 4962/19 לוקי בניה ופיתוח בע"מ נ' דורי דנקנר הסמכות 40. בית משפט מחוזי ידון באלה: (1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42; ואולם – (א) היתה התביעה שכנגד בסמכותו של בית משפט לענייני משפחה, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו היתה מוגשת התביעה שכנגד, יהיה שוויה אשר יהא, אם לדעתו הצדק והתועלת בהעברה עולים על הפגיעה בעניינו של אדם אחר שהוא צד לתובענה; (ב) היתה התביעה שכנגד בסמכות המחלקה הכלכלית כאמור, רשאי בית המשפט להעביר אליה את התביעות, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי; רע"א 4962/19 לוקי בניה ופיתוח בע"מ נ' דורי דנקנר כבוד השופטת י' וילנר: "36. הנה כי כן, נוכח מהותה של ההודעה לצד שלישי כנלווית לתביעה העיקרית וכרוכה אחריה, כפי שזו משתקפת מלשון התקנות, ומתכלית היעילות הדיונית העומדת ביסוד כללי הסמכות העניינית שבחוק בתי המשפט ובבסיסו של הליך ההודעה לצד שלישי, אני סבורה כי יש לפרש את שתיקתו של חוק בתי המשפט ביחס להודעה לצד שלישי כחֶסֶר ולא כהסדר שלילי. חֶסֶר זה ניתן להשלמה, כאמור, באמצעות היקש על דרך של קל וחומר מן ההסדר הקבוע בחוק בתי המשפט ביחס לתביעה שכנגד. היקש זה מובילנו לכלל מסקנה כי בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בהודעה לצד שלישי אשר הוגשה במסגרת תביעה המתנהלת בפניו, אף אם סכום ההודעה בא בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום, כבעניינו." יישום: שאלה זו מתייחסת לסמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי ובוחנת האם התביעה שכנגד אשר מצויה בסמכותו של ביהמ"ש השלום והודעת צד שלישי שהוגשה ביחד עם התביעה שכנגד, יכולים להתנהל במסגרת התביעה המקורית שהוגשה למחוזי. באשר לתביעה שכנגד- לפי סעיף 40(1) לחוק בתי המשפט, בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום. בעניינו- בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתביעה שכנגד, שהגיש הנתבע, גם אם מצויה בסמכותו של השלום ואינו נדרש לאותו נושא ואותן הנסיבות. לצורך השוואה- כדי שבביהמ"ש השלום יקנה סמכות לדון בתביעה שכנגד אשר מצויה בסמכות ביהמ"ש המחוזי, על התביעה שכנגד להיות באותו נושא ואותן הנסיבות של התביעה המקורית. באשר להודעת צד שלישי- בהתבסס על הפסיקה המצורפת מעלה, בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בהודעה לצד שלישי אשר הוגשה במסגרת תביעה המתנהלת בפניו, אף אם סכום ההודעה בא בגדרי סמכותו העניינית של בית משפט השלום לאור האמור לעיל, בית המשפט המחוזי מוסמך לדון הן בתביעה שכנגד והן בהודעת צד ג'.

26 דליה הגישה תביעה למזונותיה לעבר בסך 30,000 ש"ח נגד משה בעלה בבית המשפט לענייני משפחה. משה, הנתבע, הגיש כתב הגנה כדין. לאחר דיון הוכחות פסק בית המשפט 25,000 ש"ח לטובת דליה. שניהם מעוניינים בנפרד לערער על פסק הדין. מה הדין?

- א. הערעורים של שניהם יוגשו לבית המשפט העליון. הערעורים יידונו בפני שופט אחד.
- ב. הערעורים של שניהם יוגשו לבית המשפט המחוזי. הערעורים יידונו בפני שופט אחד לאור סכום התביעה.
- ג. **הערעורים של שניהם יוגשו לבית המשפט המחוזי. הערעורים יידונו בפני 3 שופטים.**
- ד. הערעורים של שניהם יוגשו לבית המשפט המחוזי. הערעורים יידונו בפני שופט אחד, אלא אם כן הורה נשיא בית המשפט או סגנו לדון בהם בפני 3 שופטים.

התשובה הנכונה היא ג'
סעיף 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

הרכב

37. (א) בעניינים אלה ידון בית משפט מחוזי בשלושה:
 - (1) משפטים בשל עבירה שענשה מוות או מאסר עשר שנים או יותר;
 - (2) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום;
 - (3) כל ענין שהנשיא של בית המשפט המחוזי או סגנו הורה שידונו בו שלושה.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), בעניינים הבאים ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו, לעניין מסוים, כי יידון בשלושה:
 - (7) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 ולפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001;
 - (9) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום בדן יחיד בתביעות שסכומן או ששווי נושאן, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין, למעט בתביעות כמפורט להלן:
- (א) תביעות לפיצויים בשל נזקי גוף או תביעות לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תביעות שעילתן בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975;
- (ב) **תביעות בענייני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995;**
 - (ג) תביעות כאמור בסעיף 51(א)(3);
- (ג) בכל ענין שאינו מוזכר בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד.

יישום:

תביעה בבית המשפט לענייני משפחה נדונה בפני שופטי ביהמ"ש השלום. וערכאת הערעור על החלטות בית המשפט לענייני משפחה יוגשו לביהמ"ש המחוזי.

בענייננו, נתון כי דלית הגישה את התביעה למזונות בסך 30,000 ₪ כנגד משה. שניהם מעוניינים לערער על פסק דינו של ביהמ"ש לענייני משפחה.

על פניו ניתן לטעות ולחשוב שבגלל שסכום התביעה מתחת ל- 300 אלף ₪ המותב שיישב בערעור יהיה בשופט אחד (החריג למותב של 3 בערכאת הערעור על פסקי דין של השלום).

אך זכרו- תביעות לפי חוק בית המשפט לענייני משפחה מהוות סייג לחריג, ויידונו ב- 3 שופטים גם אם שווי התביעה מתחת ל- 300 אלף ₪.

לאור האמור, הערעורים של שניהם יוגשו לבית המשפט המחוזי. הערעורים יידונו בפני 3 שופטים.

הרחבה לעניין המותב אשר יישב בדין בענייני משפחה-

ערעורים אשר הוגשו למחוזי לפי חוק בית המשפט לענייני משפחה יידונו בהרכב של 3 שופטים.

חריגים- מתי ענייני משפחה יידונו בשופט אחד?

1. בערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה ולפי חוק מניעת הטרדה מאיימת. (לפי סעיף 37(ב)(7) לחוק בתי המשפט)
2. פסק דין לפי חוק קביעת גיל (לפי סעיף 37(ג) לחוק בתי המשפט)

שימו לב, ערעורים על פסקי דין סופרים לפי ערכאות ולא לפי פסקי דין. כלומר, דליה ומשה המעוניינים

להגיש ערעור על פסק דין של ביהמ"ש השלום, יגישו את הערעור לפני ערכאת המחוזי לפי המועדים שבחוק, והדיון בערעורים אלו ייחשבו לערעור בגלגול ראשון.

27 משה ניהל הליך נגד מבטחת הרכב שבו נהג בגין תאונת דרכים שעבר (להלן: המבטחת). בית משפט השלום כתב פסק דין מנומק היטב וחייב את המבטחת בפיצוי בגובה של 1,000,000 ש"ח. המבטחת סברה כי הפיצוי גבוה מדי וכי הנזק של משה אינו מצדיק פיצוי זה, ולכן הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי. בית המשפט המחוזי כתב גם הוא פסק דין מנומק היטב, קיבל את הערעור והפחית את גובה הפיצוי למחציתו. משה הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון בטענה כי נזקיו מגיעים לכדי 1,000,000 ש"ח. בית המשפט העליון דחה את בקשתו מיד ללא שום נימוק. מה הדין?

- א. משה טעה כשהגיש בקשת רשות ערעור הואיל וזהו ערעורו הראשון, ולכן היה רשאי להגיש ערעור בזכות.
ב. משה צדק כשהגיש בקשת רשות ערעור, אך בית המשפט העליון לא היה רשאי לדחותה ללא שום נימוק.
ג. בית המשפט העליון היה אמור להעביר את הבקשה לתגובת הצד השני, ורק אז להחליט.
ד. בית המשפט העליון פעל כשורה, כל עוד פסק הדין בערעור אינו מעורר שאלה משפטיות עקרוניות ומתן רשות הערעור אינו דרוש כדי למנוע עיוות דין.

התשובה הנכונה היא ד'

תקנה 148א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט - 2018

החלטה בבקשת רשות ערעור לאחר שתי ערכאות

148א. החליט בית המשפט העליון לדחות בקשת רשות ערעור על החלטה של בית משפט מחוזי בשבתו כבית משפט לערעורים, רשאי בית המשפט לכלול בהחלטתו רק את קביעתו בדבר דחיית בקשת רשות הערעור, ובלבד שלדעתו מתקיימים שני אלה לגבי ההחלטה שעליה מערערים:
(1) הקביעות בהחלטה אינן מעוררות שאלה משפטיות עקרוניות החורגות מעניינם של הצדדים;
(2) מתן רשות ערעור אינו דרוש כדי למנוע עיוות דין.

יישום:

לביהמ"ש העליון יש סמכות לדחות בקשת רשות ערעור ללא נימוק.

התנאים לכך:

- התביעה עברה שתי ערכאות- **בענייננו**, תביעתו של משה נגד מבטחת הרכב הוגשה לביהמ"ש השלום (ערכאה 1), על פסק דינו הוגש ערעור בזכות למחוזי (ערכאה 2) ועל פסק דינו של המחוזי הוגשה בקשת רשות ערעור לעליון (ערכאה 3).
- לדעתו של ביהמ"ש העליון מתקיימים שני אלה לגבי ההחלטה שעליה מערערים:
א. לא מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים.
ב. מתן רשות הערעור אינו דרוש כדי למנוע עיוות דין.

לאור האמור לעיל, בית המשפט העליון פעל כשורה, כל עוד פסק הדין בערעור אינו מעורר שאלה משפטיות עקרוניות ומתן רשות הערעור אינו דרוש כדי למנוע עיוות דין.

28 מר באום תבע את זוגתו בנפרד בבית המשפט לענייני משפחה בבאר שבע (במחוז הדרום). נשיא בית משפט השלום בבאר שבע קבע טרם התחלת הדיון בתיק כי הדיון בתיק יועבר לבית משפט השלום באילת (במחוז הדרום). מר באום מבקש לערער על החלטת הנשיא הנכבד.
מה הדין?

א. מר באום רשאי להגיש בקשה לעיון מחדש בהחלטת נשיא בית משפט השלום. אם ידחה הנשיא את הבקשה, יהיה מר באום רשאי לערער לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, ובערעור ידון נשיא בית המשפט המחוזי.

ב. מר באום רשאי לערער לבית המשפט המחוזי בבאר שבע אם תינתן לו הרשות לכך. הבקשה תידון בפני נשיא בית המשפט המחוזי.

ג. מר באום רשאי לערער לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. הערעור יידון בפני דן יחיד.

ד. מר באום רשאי להגיש בקשה לעיון מחדש בהחלטת נשיא בית משפט השלום. אם ידחה הנשיא את הבקשה, יהיה מר באום רשאי לערער לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, ובערעור ידון דן יחיד בבית המשפט המחוזי.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 49 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

העברת ענין מבית משפט שלום אחד למשנהו

49. (א) נשיא בית משפט השלום רשאי להורות שהליך מסוים שהובא או שיש להביאו לפני בית משפט שלום במקום פלוני וטרם החל הדיון בו או שענין שהוחלט בו על פסלות שופט, בין שהחל הדיון בו ובין שטרם החל הדיון בו, יהיה נידון בבית משפט אחר הנמצא באזור שיפוט שבו הוא מכהן כנשיא וכן רשאי הוא להורות כאמור לגבי סוג מסוים של הליכים אזרחיים והליכים בעבירות תעבורה.

(ב) (1) בעל דין הרואה את עצמו נפגע מהחלטת נשיא בית משפט השלום כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לבקש ממנו לעיון מחדש בהחלטה;

(2) בהחלטה בבקשה לעיון מחדש לפי פסקה (1), ישקול נשיא בית משפט השלום את מידת הפגיעה הצפויה בבעלי הדין כתוצאה מההעברה, את המרחק בין בית המשפט שממנו הועבר ההליך לבין בית המשפט שאליו הועבר ואת הבטחת נגישותם של בעלי הדין לבית המשפט;

(3) על החלטה כאמור בפסקה (2) ניתן לערער לפני נשיא בית משפט מחוזי.

(ג) בית המשפט שאליו הועבר ענין כאמור, לא יעבירו עוד.

(ד) בסעיף זה –

"התחלת הדיון" – לרבות קדם משפט;

"הליכים בעבירות תעבורה" – הליכים ששופט תעבורה מוסמך לדון בהם לפי כל דין, שאינם בטיפולו של פרקליט לפי הוראות סעיף 60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

יישום:

לנשיא ביהמ"ש השלום יש סמכות להעביר ענין לבית משפט שלום אחר באותו מחוז. תנאי לכך הוא שטרם התחיל הדיון (לרבות קדם משפט).

בעניינו- מר באום הגיש תביעה בבית המשפט לענייני משפחה בבאר שבע, נשיא שלום העביר את התביעה לבית המשפט לענייני משפחה באילת. שניהם מצויים במחוז דרום.

מר באום מעוניין לערער על החלטת הנשיא. על החלטת ההעברה אין אפשרות לערער אלא להגיש בקשה לעיון מחדש, לנשיא ביהמ"ש השלום, שהחליט על אותה העברה. לאחר שהנשיא שוקל את מידת הפגיעה, את המרחק, הוא מחליט בבקשה.

על ההחלטה בבקשה- ניתן לערער. אך יש לשים לב שלא מדובר בערעור רגיל לביהמ"ש המחוזי שיידון מול שופטי המחוז, אלא, הערעור יידון בפני נשיא המחוז.

לאור האמור, מר באום רשאי להגיש בקשה לעיון מחדש בהחלטת נשיא בית משפט השלום. אם ידחה הנשיא את הבקשה, יהיה מר באום רשאי לערער לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, ובערעור ידון נשיא בית המשפט המחוזי.

29 דוד הגיש תביעה לאכיפת הסכם מכר מקרקעין לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז. אורכו של חלקו השני של כתב התביעה עמד על 5 עמודים, ואורכו של חלקו השלישי עמד על 23 עמודים. האם עמד דוד בהוראות הדין הנוגעות למספר העמודים?

א. כן.

ב. לא.

ג. דוד עמד במגבלות הדין בחלק השני של כתב התביעה אך לא בחלק השלישי.

ד. דוד עמד במגבלות הדין בחלק השלישי של כתב התביעה אך לא בחלק השני.

התשובה הנכונה היא ב'

תקנה 9 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

כתב תביעה וכתב הגנה – כללי

9. (א) הליך בבית משפט ייפתח בהגשת כתב תביעה, שבמענה לו יוגש כתב הגנה.
 (ב) כתב הגנה יוגש בתוך שישים ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע, ובתביעה שעניינה רשלנות רפואית, יוגש כתב ההגנה בתוך 120 ימים ממועד המצאת כתב התביעה לידי הנתבע; בית המשפט רשאי להאריך את המועדים כאמור אם השתכנע כי קיימים טעמים המצדיקים זאת.
 (ג) כתב תביעה וכתב הגנה יכללו שלושה חלקים לפי הסדר המפורט להלן:
 (1) כותרת;
 (2) תמצית הטענות;
 (3) פירוט הטענות.

(ד) חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על שני עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על תשעה עמודים אם הוגש לבית משפט שלום, ובהתאמה על שלושה ושנים עשר עמודים אם הוגש לבית משפט מחוזי; ואולם בתובענה לסעד כספי בבית משפט מחוזי שסכומה עולה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים ובתובענה לפיצויים בשל נזק גוף ותובענה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים שהוגשו לבית המשפט המחוזי, חלקו השני של כתב הטענות לא יעלה על חמישה עמודים וחלקו השלישי לא יעלה על עשרים וחמישה עמודים.
 (ה) (נמחקה)

יישום:

בשאלות מהסוג הזה, ראשית, נבחן לאיזו ערכאה הוגשה התביעה. שנית, אנו נבחן מה סוג התביעה שהוגשה. **ככלל** - היקף העמודים לכתב תביעה והגנה במחוזי הם: לחלק השני- 3 עמודים, לחלק השלישי- 12 עמודים. **חריג** - בתביעות כספיות/ נזקי גוף/ פלג"ד שהוגשו במחוזי היקף העמודים לכתב התביעה וההגנה הם: לחלק השני- 5 עמודים, לחלק השלישי- 25 עמודים.

בענייננו, דוד הגיש את תביעה **לאכיפת הסכם מכר מקרקעין** לביהמ"ש המחוזי. בתביעות מהסוג הזה אנו נשאר בכלל (בחלק השני- 3 עמודים, בחלק השלישי- 12 עמודים). מנתוני השאלה עולה כי כתב תביעתו של דוד עמד על 5 עמודים, ואורכו של חלקו השלישי עמד על 23 עמודים.

לאור האמור, דוד לא עמד בהוראות הדין וחרג ממגבלת היקף העמודים.

להלן טבלה המסכמת את הגבלת היקף כתבי הטענות:

בית משפט השלום	בית משפט המחוזי	בית משפט המחוזי כספית/ נזקי גוף/ פלג"ד	
תמצית טענות (עיקר טענות)	2 עמודים	3 עמודים	5 עמודים
פירוט טענות (טיעון עובדתי)	9 עמודים	12 עמודים	25 עמודים

30 בין מנסור לבין מחמוד היה חוזה, ולפיו היה על מנסור להעביר לרשותו של מחמוד מכונית בתאריך 1.5.2021. מנסור לא העביר את המכונית לידי מחמוד בתאריך זה ואף לא לאחר מכן, וזאת לטענתו מכיוון שלא קיבל את התשלום המובטח לו על פי החוזה. מחמוד הגיש תביעה לבית המשפט, ובה תבע את אכיפת החוזה, אך התביעה נדחתה, בקביעה שמחמוד הוא שהפר את החוזה. ב-1.5.2022 מעוניין מחמוד להגיש תביעה נוספת נגד מנסור בגין הפרת החוזה על שהמכונית לא נמסרה לידי ג'ם בשנה שחלפה עד מועד הגשת התביעה החדשה, ולהוסיף לתביעה זו גם רכיב של פיצויים בגין הנזק שנגרם למחמוד בשל אי-מסירת המכונית לידי. האם יוכל מחמוד לעשות כן?

- א. כן, אם יתבע בעילה משפטית שונה מהעילה שתבע בתביעה הראשונה.
- ב. כן, אך מכיוון שסעד האכיפה כבר נתבע בעבר, כעת יבחן בית המשפט רק את סעד הפיצויים.
- ג. לא. התביעה צפויה להימחק על הסף במלואה.
- ד. לא. התביעה צפויה להידחות על הסף במלואה.

התשובה הנכונה היא ד'

תקנות 24,25,43 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

איחוד עילות תביעה

24. תובע יאחד בכתב תביעה אחד את כל עילות התביעה כלפי נתבע בשל אותה מסכת עובדתית, ורשאי הוא לאחד בכתב תביעה אחד גם עילות תביעה אחרות כלפי אותו נתבע, והכול בכפוף לסמכותו העניינית של בית המשפט.

תביעת מלוא הסעד וכל הסעדים בשל עילה אחת

25. (א) תובע יכלול בכתב תביעה את מלוא הסעד שלטענתו הוא זכאי לו בשל עילת התביעה ולא יוכל להגיש תביעה בשל החלק שלא תבע.
(ב) תובע יכלול בכתב התביעה את כל הסעדים המבוקשים בשל עילת תביעה אחת, אלא אם כן הרשה לו בית המשפט או הדין מתיר שלא לתבעו במסגרת אותה תביעה; רשות מבית המשפט לא תינתן אלא במסגרת בקשה לפיצול סעדים.
(ג) בית המשפט יכריע בבקשה לפיצול סעדים עד תום קדם-המשפט.

דחיית תביעה במקרים מיוחדים

43. בית המשפט רשאי לדחות תביעה בכל עת בשל קיומו של מעשה בית דין, התיישנות או מכל נימוק אחר, שלפיו הוא סבור כי ראוי ונכון לדחות את התביעה.

יישום:

מחמוד הגיש תביעה לבית המשפט, ובה תבע את אכיפת החוזה (הסעד המבוקש), אך התביעה נדחתה. כלומר, החלטתו של ביהמ"ש לדחות את תביעתו של מחמוד יצרה מעשה בית דין (מעשה בית דין- מונע מהתובע להגיש תביעה חדשה בשל אותה עילה בעתיד).

מחמוד מעוניין, כעבור שנה, להגיש תביעה חדשה נגד מנסור באותה עילה (אותה מסכת עובדתית) אך הפעם להוסיף סעד נוסף של פיצויים.

בעניינו, התביעה תידחה במלואה בשל קיומו של מעשה בית דין לפי סעיף 43 לתקסד"א.

בנוסף, לפי סעיף 25 לתקסד"א, תובע יכלול בכתב תביעה את מלוא הסעד שלטענתו הוא זכאי לו בשל עילת התביעה ולא יוכל להגיש תביעה בשל החלק שלא תבע **אלא אם כן** הגיש בקשה לפיצול סעדים וביהמ"ש התיר לו לעשות כן.

מחמוד בתביעתו הראשונה לא ביקש לפצל את סעד הפיצויים מהסעד של אכיפת החוזה. לאור האמור, לא יוכל לתבוע את סעד הפיצויים כלל.

31 ראוּבֵן הָגִישׁ לְבֵית מִשְׁפַּט הַשְּׁלוֹם תְּבִיעָה לְסַלֵּק אֶת יָדוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן מִנְכָּס בְּשׁוּי שֶׁל 3,000,000 ש"ח וּפִיצוּי שֶׁל 100,000 ש"ח בְּטַעֲנָה שֶׁהִנְכַּס הוּא בִּבְעֻלוֹתָיו. שִׁמְעוֹן הָגִישׁ כְּתָב הַגָּנָה וּבִד בְּבֵד הָגִישׁ תְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד, וְבָה עֵתָר לְסַעַד הַצְהָרָתִי מִבֵּית מִשְׁפַּט הַשְּׁלוֹם כִּי הוּא עֲצָמוֹ (שִׁמְעוֹן) הַבְּעָלִים שֶׁל הִנְכָּס. מֶה הַדִּין?

- א. שִׁמְעוֹן לֹא הִיָּה רֹשָׁאִי לְהָגִישׁ תְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד זֶה.
- ב. בֵּית מִשְׁפַּט הַשְּׁלוֹם רֹשָׁאִי לְדוֹן בְּתִבְעֵתוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן, אֲךָ הִחְלַטְתּוֹ תֵּהָא טוֹבָה רַק לְצוּרֵךְ אוֹתוֹ עֲנִיין.
- ג. **בֵּית מִשְׁפַּט הַשְּׁלוֹם רֹשָׁאִי לְדוֹן בְּתִבְעֵתוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן, וְהִחְלַטְתּוֹ תֵּהָא טוֹבָה לְכָל עֲנִיין.**
- ד. רֹאוּבֵן רֹשָׁאִי לְהָגִישׁ אֶת תְּבִיעָתוֹ רַק בְּבֵית הַמִּשְׁפָּט הַמְּחוּזִי.

הַתְּשׁוּבָה הַנִּכְוֶנָה הִיא ג'

סְעִיף 51 לְחוּק בְּתִי הַמִּשְׁפָּט [נוֹסַח מְשׁוּלָב], הַתְּשׁוּבָה 1984-ד

הַסְּמָכוֹת

51. (א) בֵּית מִשְׁפַּט שְׁלוֹם יְדוֹן בֹּאֵלָה:

(1) [...]

(2) תְּבִיעוֹת אֲזָרְחִיּוֹת – לְמַעַט תְּבִיעוֹת הַנוֹגְעוֹת לְמִקְרָקֵעִין – כְּשִׁסְכּוֹם הַתְּבִיעָה אוֹ שׁוּי הַנוֹשָׂא אִינוֹ עוֹלָה עַל 2,500,000 שְׁקָלִים חֲדָשִׁים בְּיוֹם הַגִּשָּׁת הַתּוֹבַעְנָה, וְהוּא אִף אִם עֵלָה הַסְּכּוֹם אוֹ הַשׁוּי לְאַחַר מִכָּן מַחֲמַת שְׁעָרוֹךְ, הַצְּמָדָה, רִיבִית, הוֹצָאוֹת מִשְׁפָּט וְשִׁכָּר טָרַחַת עוֹרֵךְ דִּין;

(3) תְּבִיעוֹת בְּדִבְרֵי חֲזָקָה אוֹ שִׁמּוֹשׁ בְּמִקְרָקֵעִין אוֹ בְּדִבְרֵי חֲלֻקָּתָם אוֹ חֲלֻקַּת הַשִּׁמּוֹשׁ בָּהֶם, לְרַבּוֹת תְּבִיעוֹת הַכְּרוּכוֹת בָּהֶן שְׁעִנִּיָן חֲזָקָה אוֹ שִׁמּוֹשׁ בְּמִיטְלָטְלִין, יִהְיֶה שׁוּיָו שֶׁל נוֹשָׂא הַתְּבִיעָה אֲשֶׁר יִהְיֶה; אֲךָ בֵּית מִשְׁפַּט שְׁלוֹם לֹא יְדוֹן בְּתִבְעֵתוֹ בְּדִבְרֵי חֲכִירָה לְדוֹרוֹת וּבְתִבְעֵתוֹ אַחֲרוֹת הַנוֹגְעוֹת לְמִקְרָקֵעִין;

(3א) (נִמְחָקָה);

(4) תְּבִיעָה-שֶׁכִּנְגַד לְתְּבִיעָה אֲזָרְחִית שֶׁנוֹשָׂאֵן אֶחָד אוֹ שְׁהֵן נּוֹבְעוֹת מֵאוֹתָן הַנְּסִיבוֹת, יִהְיֶה שׁוּיָו שֶׁל נוֹשָׂא הַתְּבִיעָה-שֶׁכִּנְגַד אֲשֶׁר יִהְיֶה; הִיתָה הַתְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד עֲנִיין כְּלָכְלִי כְּמִשְׁמַעוֹתוֹ בְּסְעִיף 42, רֹשָׁאִי בֵּית הַמִּשְׁפָּט לְהַעֲבִיר אֶת הַתְּבִיעוֹת לְבֵית הַמִּשְׁפָּט שֶׁהִיָּה מוֹסַמֵּךְ לְדוֹן בְּתִבְעָה שֶׁכִּנְגַד אִם רָאָה כִּי חֲלָקוֹ שֶׁל הָעֲנִיין הַכְּלָכְלִי בְּתִבְעֵתוֹ מִשְׁמַעוֹתִי;

(5) [...]

(1א) [...]

יִישׁוּם:

רֹאוּבֵן הָגִישׁ תְּבִיעָה נֶגֶד שִׁמְעוֹן לְסִילּוֹק יָדוֹ מִהִנְכָּס, שׁוּי הִנְכָּס אִינוֹ רְלוּוֹנְטִי לְעֲנִינָנוּ (מִסִּיח) וּפִיצוּי 100,000 ש"ח.

שִׁמְעוֹן הָגִישׁ כְּתָב הַגָּנָה וְתְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד וְבָה עֵתָר לְסַעַד הַצְהָרָתִי שֶׁל בְּעֻלוֹת.

לְעֲנִיין הַסְּמָכוֹת הָעֲנִינִיּוֹת – תּוֹבַע הַמַּעוֹנִיין לְהַצְהִיר עַל **בְּעֻלוֹת שֶׁל נִכָּס מִקְרָקֵעִין** (מִקְרָקֵעִין) – תְּבִיעָה זֶה תִּהְיֶה בְּסְמָכוֹת בֵּית הַמִּשְׁפָּט הַמְּחוּזִי.

תְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד בְּבֵית מִשְׁפַּט הַשְּׁלוֹם – בֵּית הַמִּשְׁפָּט הַשְּׁלוֹם יִהְיֶה מוֹסַמֵּךְ לְדוֹן בְּתִבְעָה שֶׁכִּנְגַד הַחוֹרָגַת מִסְּמָכוֹתוֹ רַק אִם הַתְּבִיעָה הַמִּקְוֵרִית וְהַתְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד הֵם בְּאוֹתוֹ נוֹשָׂא וְאוֹתָן נְסִיבוֹת [סְעִיף 51(א)(4) לְחוּק בְּתִי הַמִּשְׁפָּט]

בְּעֲנִינָנוּ, הַתְּבִיעָה הַמִּקְוֵרִית וְהַתְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד הֵן בְּאוֹתוֹ נוֹשָׂא וְאוֹתָן נְסִיבוֹת. לָכֵן, בֵּית מִשְׁפַּט הַשְּׁלוֹם רֹשָׁאִי לְדוֹן בְּתִבְעֵתוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן, וְהִחְלַטְתּוֹ תֵּהָא טוֹבָה **לְכָל עֲנִיין**.

חֲלוּפָה ב' אִינוּנָה נִכּוֹנָה – הִחְלַטְתּוֹ שֶׁל בִּיהַמ"שׁ בְּתִבְעָה שֶׁכִּנְגַד תֵּהָא טוֹבָה **לְכָל עֲנִיין וְלֹא רַק לְצוּרֵךְ אוֹתוֹ עֲנִיין**. **וּמַדּוּעַ?** חֲלוּפָה זֶה עֲלוּלָה לְבַלְבֵּל אוֹתָנוּ עִם סְמָכוֹת נִגְרָרַת/ אֲגָבִית. סְמָכוֹת נִגְרָרַת רְלוּוֹנְטִית כְּאֲשֶׁר שְׂאֵלַת הַבְּעֻלוֹת בְּנִכָּס עוֹלָה עַל הַדֶּרֶךְ בְּמִסְגֵּרַת תְּבִיעָה לְפִינוּי מוֹשְׁכָר לְמַשֵּׁל אִם שִׁמְעוֹן הִיָּה מַעֲלָה אֶת טַעֲנַת הַבְּעֻלוֹת בְּכְתָב הַגָּנָתוֹ. בְּעֲנִינָנוּ שְׂאֵלַת הַבְּעֻלוֹת עֲלֵתָה בְּתִבְעָה שֶׁכִּנְגַד שֶׁהִיא תְּבִיעָה נִפְרֶדֶת וְעֲצָמַאִית.

הַרְחַבָּה – סְמָכוֹת נִגְרָרַת/ אֲגָבִית – סְמָכוֹת כ"דֶּרֶךְ אֲגָבִית שֶׁל בֵּית הַמִּשְׁפָּט, נִינַח הַגִּשְׁתִּי תְּבִיעָה לְפִינוּי מוֹשְׁכָר כְּדִי שְׂבִית הַמִּשְׁפָּט יִכְרִיעַ בְּשְׂאֵלַת פִּינוּי הַמוֹשְׁכָר הוּא עַל הַדֶּרֶךְ דֵּן בְּשְׂאֵלַת הַבְּעֻלוֹת שֶׁלִּי עַל הִנְכָּס. הִרִי אִם אֲנִי לֹא הַבְּעָלִים הוּא לֹא יוֹכֵל לְפָנוֹת אֶת הַשׁוֹכֵר מִהֲדִירָה. בְּמִקְרָה זֶה בֵּית הַמִּשְׁפָּט הַשְּׁלוֹם "קוֹנָה לְעֲצָמוֹ" סְמָכוֹת אֲגָבִית לְדוֹן בְּבְעֻלוֹת. זֶה טַעֲנָה שְׁעוּלָה כְּטַעֲנַת הַגָּנָה בְּמִסְגֵּרַת כְּתָב הַהֲגָנָה וְלָכֵן זֶה לֹא מֵהוּוֹה סַעַד אֲלֵא מֵהוּוֹה שְׂאֵלָה שְׂבִיהַמ"שׁ צָרִיךְ לְהַתִּיחֵס אֲלֵיהָ בְּמִסְגֵּרַת אוֹתָה תְּבִיעָה וּמִי שֶׁהָגִישׁ תְּבִיעָה שֶׁכִּנְגַד שִׁלָּם אֲגָרָה קִנָּה סַעַד וּפִסָּק הַדִּין שֶׁלוֹ, בְּתִבְעָה שֶׁכִּנְגַד, יִהְיֶה תִּקְףָּה כְּלָפִי כּוֹלָם וְהִחְלַטְתּוֹ שֶׁל בִּיהַמ"שׁ תֵּהָא טוֹבָה לְכָל עֲנִיין.

טִיפ כְּדִי לְזָכוֹר – תִּשְׁאָלוּ אֶת עֲצָמְכֶם הָאֵם אוֹתוֹ בַּעַל דִּין שִׁלָּם אֲגָרָה בְּעַד הַתְּבִיעָה אוֹ לֹא?

- שילם אגרה- אם הגיש תביעה שכנגד, זו תביעה עצמאית. כלומר, בעד הדין שילם עליה אגרה, ואם טען בעל הדין במסגרת התביעה שכנגד טענת בעלות- החלטת ביהמ"ש תהא טובה כלפי כולם.
 - לא שילם אגרה- אם בעל הדין מגיש כתב הגנה במסגרת תביעה שהוגשה נגדו, הוא לא משלם אגרה ואז תדעו שטענת הבעלות והדיון בה יהיה טוב רק לאותו עניין ולא כלפי כולם.
- הערה-** קביעה זו של בית המשפט לעניין הבעלות כאשר הדיון הוא "על הדרך" (טענה שעלתה בכתב ההגנה) אינה מהווה מעשה בית דין. **המשמעות שזו קביעה רק לאותו עניין הנדון בשלום!** ולא ניתן לקחת את פסק הדין הזה ולהגיד שאנחנו הבעלים של הנכס באופן מוחלט.

32 במהלך משפט אזרחי בבית המשפט המחוזי בחיפה טען ב"כ התובע כי עו"ד הראל המייצג את הנתבעת מצוי בניגוד עניינים ובכך פוגע בתובע וכן מפר כלל מכללי האתיקה של עורכי הדין. לאור כך, בתחילת הדין המקדמי בתביעה ביקש בא כוח התובע כי בית המשפט ייתן צו להפסקת הייצוג על ידי עו"ד הראל כדי שלקוחו לא ייפגע מניגוד העניינים.
מה הדין?

- א. לבית המשפט המחוזי תהא הסמכות לדון בהפרה של כללי האתיקה, לרבות בסוגיית ניגוד העניינים, וכן הסמכות לתת צו עשה להפסקת ייצוג הנתבעת על ידי עו"ד הראל.
- ב. **לבית המשפט המחוזי לא תהא הסמכות לדון בהפרה של כללי האתיקה, לרבות בסוגיית ניגוד העניינים, אולם תהא לו הסמכות לתת צו עשה להפסקת ייצוג הנתבעת על ידי עו"ד הראל.**
- ג. לבית המשפט המחוזי תהא הסמכות לדון בהפרה של כללי האתיקה, לרבות בסוגיית ניגוד העניינים, אולם לא תהא לו הסמכות לתת צו עשה להפסקת ייצוג הנתבעת על ידי עו"ד הראל.
- ד. לבית המשפט המחוזי לא תהא הסמכות לדון בהפרה של כללי האתיקה, לרבות בסוגיית ניגוד העניינים, ולא תהא לו הסמכות לתת צו עשה להפסקת ייצוג הנתבעת על ידי עו"ד הראל.

התשובה הנכונה היא ב'

הוועדה הבוחנת הוסיפה את חלופה א' גם כנכונה.

סעיף 75 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

סמכות כללית לתת סעד

75. כל בית משפט הדן בענין אזרחי מוסמך לתת פסק דין הצהרתי, צו עשה, צו לא-תעשה, צו ביצוע בעין וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו.

יישום:

הרישא של חלופה ב', שנבחרה ע"י הוועדה הבוחנת, משקפת את כוונת מנסח השאלה לכך שלביהמ"ש המחוזי לא תהא סמכות משמעתית לשפוט עורך דין בגין הפרה של הדין המשמעתי הנתונה לסמכותו של בית הדין המשמעתי לפי כללי האתיקה.
הסיפא של חלופה ב', משקפת את סעיף 75 לחוק בתי המשפט שלביהמ"ש המחוזי תהא סמכות לתת צו עשה.

הוועדה הבוחנת קיבלה את חלופה א' גם כנכונה, כיוון שלבית המשפט קיימת **סמכות עקרונית** להידרש לסוגיות אתיות מכח סעיף 75 לחוק בתי המשפט, על מנת להגן מפני פגיעה בבעל דין במהלך הליך אזרחי ואף ליתן צווים מתאימים לכך. (רע"א 9930/17 אל מדאמין בע"מ נ' חביב שחאדה חנא)

בענייננו, לביהמ"ש לבית המשפט המחוזי תהא הסמכות לדון בהפרה של כללי האתיקה, לרבות בסוגיית ניגוד העניינים מתוקף סמכותו העקרונית לעשות זאת כאשר הוא נותן צו עשה להפסקת ייצוג של עו"ד לאור טענות הנוגעות להפרה של כללי האתיקה לרבות בסוגיות של ניגוד העניינים.

33 בסיומו של הליך פלילי שהתנהל נגד שרגא בגין תקיפתו של עזרא, השית בית המשפט על שרגא צו מבחן ללא הרשעה. לאחר מכן התגלה כי בעקבות התקיפה של שרגא נגרמה לעזרא גם חבלה חמורה. מה הדין?

- א. ניתן יהיה לדון בשנית בעניינו הפלילי של שרגא בגין מעשה תקיפתו של עזרא אם המעשה גרם לעזרא לנכות תמידית.
- ב. לא ניתן יהיה לדון בשנית בעניינו הפלילי של שרגא בגין מעשה תקיפתו של עזרא.
- ג. ניתן יהיה לדון בשנית בעניינו הפלילי של שרגא בגין מעשה תקיפתו של עזרא כי שרגא לא הורשע.
- ד. ניתן יהיה לדון בשנית בעניינו של שרגא בגין מעשה תקיפתו של עזרא אם המעשה גרם לנזק ממשי לעזרא.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

אין דנים פעמיים בשל מעשה אחד

5. אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; אולם אם גרם המעשה למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה; "הרשעה", לענין סעיף זה – לרבות העמדה למבחן ללא הרשעה תחילה.

יישום:

לאחר שהסתיים ההליך הפלילי כנגד שרגא, נגרמה לעזרא חבלה חמורה כתוצאה מתקיפתו של שרגא.

לפי סעיף 5 לחסד"פ, לא דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע. בעניינו הוטל על שרגא צו מבחן ללא הרשעה. לפי הסיפא של הסעיף "הרשעה" כוללת העמדה לדין ללא הרשעה.

שימו לב לחריג- "אולם אם גרם המעשה למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה". בעניינו, התקיפה לא גרמה למותו של עזרא אלא רק לחבלה חמורה ולכן לא ניתן להעמיד אותו לדין.

34 בערעור פלילי בעניינו של מרשו מבקש עו"ד שלומי לטעון כי נפלה טעות בפרוטוקול הדיון של הערכאה הדיונית. מה הדין?

- א. על עו"ד שלומי לטעון נגד דיוקו של הפרוטוקול בהזדמנות הראשונה.
- ב. על עו"ד שלומי להביא ראיות לטעות שבפרוטוקול לערכאה הדיונית ולטעון שם נגד דיוקו של הפרוטוקול.
- ג. לא ניתן לטעון נגד דיוקו של הפרוטוקול, ואין להביא ראיות לטעות בו אלא ברשות הערכאה הדיונית.
- ד. לא ניתן לטעון נגד דיוקו של הפרוטוקול, ואין להביא ראיות לטעות בו אלא ברשות בית המשפט שלערעור.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 139 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

הפרוטוקול – ראיה לכאורה

139. פרוטוקול ישמש ראיה לכאורה למהלך המשפט, אולם בערעור באותו ענין אין לטעון נגד דיוקו של הפרוטוקול ואין להביא ראיות לטעות בו, אלא ברשות בית המשפט שלערעור.

יישום:

רק ברשות ביהמ"ש של ערכאת הערעור, ניתן לטעון כי נפלה טעות בפרוטוקול הדיון של הערכאה הדיונית.

35 שמריהו הוא נאשם בהליך פלילי שבחר להעיד במשפטו שלו.

מה הדין?

- א. שמריהו לעולם יעיד בתחילת ראיותיה של ההגנה.
- ב. שמריהו לעולם יעיד בסיום ראיותיה של ההגנה.
- ג. שמריהו יעיד בסיום ראיותיה של ההגנה אלא אם התיר בית המשפט אחרת לבקשתו.
- ד. שמריהו יעיד בתחילת ראיותיה של ההגנה אלא אם התיר בית המשפט אחרת לבקשתו.

התשובה הנכונה היא ד'
סעיף 161 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

דבר הנאשם

161. (א) הנאשם רשאי לנהוג באחת מאלה:
(1) להעיד כעד ההגנה, ואז יהיה עשוי להיחקר חקירה שכנגד;
(2) להימנע מהעיד.
(ב) בית המשפט יסביר לנאשם כי הוא רשאי לנהוג כאמור בסעיף קטן (א) ואת תוצאות הימנעותו מהעיד כאמור בסעיף 162.
(ג) נאשם שבחר להעיד, יעיד בתחילת ראיותיה של ההגנה; אולם רשאי בית המשפט, לבקשתו, להתיר לו להעיד בשלב אחר של פרשת ההגנה.

יישום:

שמריהו הנאשם רשאי להעיד כעד הגנה במשפטו שלו, במידה ובחר להעיד הכלל הוא שהוא **יעיד ראשון**.
חריג- אם ביקש מביהמ"ש להעיד בשלב מאוחר יותר וביהמ"ש התיר לו לעשות זאת.

36 מן העובדות שהוכחו בהליך פלילי לפני בית משפט השלום נתגלתה עבירת פשע שאינה בסמכותו העניינית.

מה הדין?

- א. בית משפט השלום ימשיך לדון בעניין לאחר קבלת אישור מבית המשפט המחוזי.
- ב. בית משפט השלום ימשיך לדון בעניין לאחר קבלת אישור היועץ המשפטי לממשלה.
- ג. בית משפט השלום יעביר את העניין לבית המשפט המחוזי, והאחרון ידון בו כאילו הובא לפניו מלכתחילה ללא אפשרות לדון בו מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.
- ד. בית משפט השלום יעביר את העניין לבית המשפט המחוזי, והאחרון ידון בו כאילו הובא לפניו מלכתחילה או מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.

התשובה הנכונה היא ד'
סעיפים 184, 185 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

הרשעה בעבירה על פי עובדות שלא נטענו בכתב האישום

184. בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בעבירה שאשמתו בה נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אף אם עובדות אלה לא נטענו בכתב האישום, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; אולם לא יוטל עליו בשל כך עונש חמור מזה שאפשר היה להטיל עליו אילו הוכחו העובדות כפי שנטענו בכתב האישום.

הרשעה בעבירה שאינה בתחום הסמכות

185. לענין סעיף 184 אין נפקא מינה שהעבירה שנתגלתה אינה בתחום סמכותו העניינית של בית המשפט, אולם אם נתגלתה עבירה שהיא פשע בבית משפט שאינו מוסמך לדון בו, יעביר את הענין לבית משפט מחוזי, והלה ידון בו כאילו הובא לפניו מלכתחילה, ורשאי הוא לדון בו מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.

יישום:

בית המשפט רשאי להרשיע בעבירה על פי עובדות לא נטענו בכתב האישום בלבד שניתנה לנאשם הזדמנות להתגונן.

לעניין הסמכות העניינית בעבירה שהתגלתה-

- אם ההליך נדון בביהמ"ש המחוזי והעבירה היא בסמכות ביהמ"ש השלום- רשאי ביהמ"ש המחוזי לדון ולהרשיע.
- אם ההליך נדון בביהמ"ש השלום והעבירה שהתגלתה היא בסמכות ביהמ"ש המחוזי (כמו בענייננו)- ביהמ"ש השלום יעביר את העניין לביהמ"ש המחוזי.

בסיטואציה הזו, ביהמ"ש המחוזי יחליט אם ידון בכתב האישום כאילו הובא לפניו מלכתחילה, או מאותה נקודה שבה הפסיק ביהמ"ש השלום.

בענייננו, כתב האישום נדון בביהמ"ש השלום והתגלתה עבירת פשע שבסמכותו של ביהמ"ש המחוזי- בית משפט השלום יעביר את העניין לבית המשפט המחוזי, והאחרון ידון בו כאילו הובא לפניו מלכתחילה או מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.

37 עניינו של נאשם נידון בבית משפט קהילתי. הנאשם מעוניין כי בקשה למעצר שהוגשה לגבי כתב אישום אחר שהוגש נגדו, שאינו נידון בבית המשפט הקהילתי, תידון אף היא בו.
מה הדין?

- א. ניתן לדון רק בבקשות לגבי אותו כתב אישום שנידון לפני בית המשפט הקהילתי.
ב. ניתן לדון בבקשה בבית המשפט הקהילתי בהסכמת הצדדים.
ג. ניתן לדון בבקשה בבית המשפט הקהילתי מטעמים מיוחדים שיירשמו.
ד. ניתן לדון רק בבקשות מקוריות ולא בבקשות לעיון חוזר.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 220 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

דיון בבקשה למעצר (תיקון מס' 92 – הוראת שעה) תשפ"ב-2022
220 ח. (א) הועבר עניינו של נאשם לדיון בבית משפט קהילתי לפי הוראות סעיף 220ג, ידון בית משפט קהילתי, במידת האפשר, גם בבקשה המוגשת לפי חוק המעצרים למעצרו או לשחרורו של נאשם, לרבות בקשה לעיון חוזר, ובלבד שהבקשה הוגשה לגבי אותו כתב אישום שנדון לפני בית המשפט הקהילתי.
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בית משפט קהילתי רשאי לדון בבקשה כאמור בסעיף קטן (א) אף אם הוגשה לגבי כתבי אישום שאינם נדונים לפני בית המשפט הקהילתי, ובלבד שהצדדים הסכימו לכך.

יישום:

בית משפט קהילתי משמש בית משפט של ערכאה ראשונה (ביהמ"ש השלום) בעניינים פליליים חלופיים, כתחליף לעונשי מאסר קצרים הנותנים מענה מקיף לנאשמים חוזרים על-ידי שיקום בקהילה.

הכלל הוא שאם הועבר עניינו של נאשם לדיון בבית משפט קהילתי לפי הוראות סעיף 220ג, ידון בית משפט קהילתי, במידת האפשר, גם בבקשה המוגשת לפי חוק המעצרים למעצרו או לשחרורו של נאשם, לרבות בקשה לעיון חוזר, ובלבד שהבקשה הוגשה לגבי אותו כתב אישום שנדון לפני בית המשפט הקהילתי.

סייג- בהסכמת הצדדים רשאי לדון בבקשות לפי חוק המעצרים אף אם הוגשה לגבי כתבי אישום שאינם נדונים לפני בית המשפט הקהילתי.

בענייננו, צריך את הסכמת הצדדים כדי שהבקשה למעצר שהוגשה לגבי כתב אישום אחר שהוגש נגד הנאשם, שאינו נידון בבית המשפט הקהילתי, תידון אף היא בו.

הרחבה- בית משפט קהילתי:

בית המשפט הקהילתי הוא מודל חדשני, המיועד לתת כלים מגוונים להתמודדות מערכתית עם תופעת הפשיעה ועם בעיות המובילות לפשיעה.

ההנחה היא שבכדי למנוע מהעבריין לחזור ולפשוע לא מספיק להעניש אותו, אלא יש לטפל במקביל בבעיות הנוספות בחייו שעמדו ברקע לביצוע העבירות. בעיות מסוג זה דורשות מעבר למעורבות מערת המשפט גם מעורבות קהילתית, וכן טיפול רב מערכתי בתחום הרווחה, הבריאות, מיצוי הזכויות ועוד. כך למשל, אם העבריין חוזר ומבצע עבירות בשל מצבו הכלכלי, יש לסייע לו במציאת עבודה שתאפשר לו לצאת מהמצוקה הכלכלית אליה נקלע. כך, גם כאשר העבירות מבוצעות על רקע מצב משפחתי מורכב או בעיה רפואית מסוימת, יש לפעול למציאת פתרון לבעיות אלו על מנת למנוע את הישנות העבירות.

ניתוב התיק לבית המשפט הקהילתי: לאחר שהוגש כתב אישום על ידי התביעה, יכול כל אחד מהצדדים לבקש מבית המשפט להעביר את התיק לבית המשפט הקהילתי. לאחר בקשת ההעברה, הנאשם מופנה לקצין מבחן מטעם שירות הרווחה אשר מכין תסקיר בעניינו.

תסקיר קצין מבחן: בתסקיר בודק קצין המבחן אם הנאשם מתאים להשתלבות בבית המשפט הקהילתי. התסקיר מועבר לבית המשפט עם המלצה, ויש צורך בהסכמת התביעה והסניגוריה לשם ניתובו של התיק לבית המשפט הקהילתי.

בהחלטה להסכים להעביר את התיק, הפרקליטות שוקלת שורה ארוכה של שיקולים ובראשם האינטרס הציבורי שבמיצוי ההליך הפלילי עם נאשם מסוים והטלת עונש הולם בגין המעשים שביצע. לדוגמא מקרה בו בוצעה עבירה חמורה (למשל, עבירת אלימות) שגרמה לפגיעה קשה בנפגע עבירה. במקרה מסוג זה יהיה אינטרס ציבורי גבוה להטלת עונש מאסר בפועל על העבריין.

אופי ההליך הפלילי בבית המשפט הקהילתי- הליך השיקום בבית המשפט הקהילתי כולל תוכנית בת חמישה שלבים:

1. היכרות ובניית התוכנית הטיפולית.

2. השתלבות והתייצבות.
3. מימוש וקידום תוכנית השיקום.
4. שלב שימור השינוי.
5. שלב הפרידה.

כדי להתקדם בתכנית משלב לשלב, הנאשם נדרש להגיש בקשה מנומקת בכתב לבית המשפט ובה לפרט את התקדמותו בתהליך. השופט יאשר את המעבר לאחר שקילת עמדת כל הצדדים בעניין. הצדדים מסכימים מראש שאם יעמוד הנאשם בתוכנית, יתכן ולא יוטל עליו עונש מאסר. אם הנאשם לא יעמוד בהצלחה בתוכנית השיקומית, יגזור בית המשפט את דינו ככל נאשם.

ההליך כרוך בליווי אינטנסיבי של הנאשם, הכולל פיקוח ובקרה מטעם בית משפט והצדדים.

38 שוטר מתחנת משטרת ישראל אופקים הגיש לבית משפט השלום בבאר שבע בקשה לצו חיפוש במקום, ובמסגרתה ביקש כי החיפוש ייערך שלא בנוכחות עדים ולא בנוכחות מחזיק המקום.

מה הדין?

- א. בית המשפט רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות עדים, והוא רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות מחזיק המקום.
- ב. בית המשפט רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות עדים, אך הוא אינו רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות מחזיק המקום.
- ג. בית המשפט אינו רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות עדים, אך הוא רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות מחזיק המקום.
- ד. בית המשפט אינו רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות עדים, והוא אינו רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות מחזיק המקום.

התשובה הנכונה היא ב'
סעיפים 26,28 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכט-1969

הנוהל בעריכת חיפוש

26. (א) חיפוש, בין על פי צו ובין שלא על פי צו, ייערך בפני שני עדים שאינם שוטרים, זולת אם –
 - (1) לא ניתן בנסיבות הענין ובגלל דחיפותו לערוך כאמור; נסיבות הענין וטעמי דחיפותו יפורטו בפרוטוקול שייערך;
 - (2) שופט הרשה לערוך שלא בפני עדים;
 - (3) תופש הבית או המקום שבו נערך החיפוש, או אחד מבני ביתו הנוכחים שם, ביקש לערוך שלא בפני עדים;
- הבקשה תפורש בפרוטוקול שייערך.

נוכחות התופש מותרת

28. תופש הבית או המקום שמחפשים בו, או אדם מטעמו, יינתן לו להיות נוכח בחיפוש, ולפי דרישתו יימסר לו העתק של רשימת החפצים שנתפסו, חתום בידי העדים או בחותמתם.

יישום:

נוכחות עדים - הכלל הוא שחיפוש ייערך בנוכחות שני עדים.

חריגים לחיפוש ללא נוכחות עדים -

1. נסיבות הענין וטעמי דחיפות.
2. שופט אישר.
3. תופס הבית או המקום או מי שנוכח מבני ביתו במקום ביקש מביהמ"ש.

נוכחות תופש הבית או המקום או מי מטעמו היא חובה.

לאור האמור, בית המשפט רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות עדים, אך הוא אינו רשאי לאשר שהחיפוש ייערך שלא בנוכחות מחזיק המקום.

39 "פוקח עיוורים" היא חברה לתועלת הציבור אשר נקלעה לחדלות פירעון. ברצונה להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים, בהתאם לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018. מה מהבאים נכון?

- א. הדרך פתוחה בפניה לעשות זאת.
- ב. היא אינה רשאית לעשות כן.
- ג. היא רשאית לעשות כן רק אם יש לה נכסים בישראל.
- ד. היא אינה רשאית לעשות כן, למעט באישור היועץ המשפטי לממשלה.

התשובה הנכונה היא ב'
סעיפים 4, 376 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

הגדרות
4.בחוק זה –

"הליכי חדלות פירעון" – הליכים לפי חוק זה החל במועד הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים עד למועד כמפורט להלן, ואם בוטל הצו קודם לכן – עד לביטולו ;
(1) לעניין חייב שהוא תאגיד – מועד אישור התכנית לשיקום כלכלי או מועד חיסולו ;
(2) לעניין חייב שהוא יחיד – מועד ההפטר ;

"תאגיד" –
(1) חברה, למעט חברה לתועלת הציבור כמשמעותה בסעיף 345א לחוק החברות ;
(2) שותפות ;

הוראות מעבר לעניין ביטול פקודת החברות
376. על אף הוראות סעיף 359 –

(1) בתקופה של חמש שנים מיום התחילה, ימשיכו לחול על עמותה ועל חברה לתועלת הציבור הסדרי הפירוק שחלו בעניינן לפי פקודת החברות, ערב יום התחילה, בהתאם להוראות פרק ז' לחוק העמותות או הוראות הפרק הראשון א' בחלק התשיעי לחוק החברות, לפי העניין ; השר, באישור ועדת החוקה, רשאי להאריך, בצו, את התקופה לתקופות נוספות שלא יעלו על חמש שנים כל אחת ;
(2) סעיף 369 לפקודת החברות ימשיך לעמוד בתוקפו לגבי חברות שנמחקו בהתאם לסעיף 368 לפקודה האמורה לפני יום תחילתו של חוק החברות.

יישום:

חוק חדלות פירעון חל על חייב שהוא תאגיד וחייב שהוא יחיד. אך אינו חל על חברה לתועלת הציבור. לאור האמור, חברה לתועלת הציבור אינה רשאית להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון.

40 חברת "הלית בע"מ" לציוד דייג מבקשת לתבוע תביעה כספית על סך 3,000 ש"ח נגד אחד הספקים שלה שסיפק לה רשתות פגומות.

מה הדין?

- א. על חברת "הלית בע"מ" להגיש את תביעתה בבית משפט השלום כתביעה רגילה בדיון מהיר.
- ב. על חברת "הלית בע"מ" להגיש את תביעתה לבית המשפט לתביעות קטנות.
- ג. על חברת "הלית בע"מ" להגיש את תביעתה לבית משפט השלום כתביעה רגילה בדיון מהיר או לחילופין כתביעה קטנה.
- ד. על חברת "הלית בע"מ" לבקש את רשותו של בית משפט השלום על מנת להגיש את תביעתה כתביעה קטנה ולזכות בייצוג של עורך דין.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 60 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 ; תקנה 78 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

דיון מהיר - תחולת ההוראות (תקסד"א)

78. (א) פרק זה יחול על תביעה, באחד ממקרים אלה :
- (1) תביעה שסכומה או שווי נושאה אינו עולה על 75,000 שקלים חדשים, זולת כל אלה :
- (א) תביעה שהוגשה בקשה לאשרה כתובענה ייצוגית ;
- (ב) תביעה שעילתה בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 ;
- (2) תביעה לפינוי מושכר.
- (ב) בית המשפט רשאי להורות כי תביעה המוגשת לבית משפט השלום, שאינה תביעה הנדונה במסלול דיון מהיר, תידון כתביעה במסלול כאמור, אם סבר כי היא מתאימה לכך.
- (ג) בית משפט רשאי בכל עת, להורות כי תביעה או תביעה שכנגד במסלול דיון מהיר תועבר למסלול דיון רגיל, אם מצא כי היא אינה מתאימה להתנהל בדיון מהיר.

הסמכות (חוק בתי המשפט)

60. (א) בית משפט לתביעות קטנות ידון בתביעה אזרחית שהגיש יחיד
- צו תשס"ח-2008 הודעה תשפ"ג-2023
- (1) לתשלום סכום שאינו עולה על 36,400 שקלים חדשים ;
- (2) למתן צו להחלפת מצרך או לתיקונו או לביטול עסקה, כששווי המצרך או התיקון או סכום העסקה, לפי הענין, אינו עולה על הסכום האמור בפסקה (1), ובתביעה-שכנגד לסכום או לצו כאמור, ובלבד שהתביעות אינן לפי זכות שהומחתה או שהוסבה ואינן בסמכותו הייחודית של בית משפט אחר.
- (ב) בית המשפט רשאי לא לדון בתביעה או בתביעה-שכנגד ולהעביר לבית משפט שלום או לבית המשפט המוסמך לדון בהן, לפי הענין, אם ראה שהדיון בבית משפט לתביעות קטנות אינו מתאים להן, או אם ראה שהתביעה הוגשה בידי תובע שכבר הגיש באותה שנה באותו בית משפט יותר מחמש תביעות.
- (ג) שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לשנות את הסכום האמור בסעיף קטן (א).

יישום:

חברה בע"מ לא יכולה לפתוח הליך בבית משפט לתביעות קטנות, היא יכולה להיות כנתבעת. לאור האמור, תביעתה של חברת "הלית בע"מ" על סך 3,000 ₪ תוגש בבית משפט השלום במסלול דיון מהיר שכן התביעה מתחת ל- 75,000 ₪ ואיננה תביעה ייצוגית או תביעת פלג"ד.

חלופות ב', ג' ו-ד' אינן נכונות - בית משפט לתביעות קטנות ידון בתביעה אזרחית שהגיש יחיד. בענייננו התובעת היא חברה בע"מ.